

NA FAARONGOLAA DIANA NA A JOHN E KEDEA

A Christ e hau ana wane.

¹ Ita ua na mai i nao ana na haungailana na molaagali, si Baea e too naa, ma nia ka too na mai fai nia a God. Ma na Baea naa, nia naa a God. ² Ana hafalilana, na Baea naa e too na mai fai nia a God. ³ Ma ani nia na a God e haungainia na doo gi sui. Ma e langi tee si doo ana doo naa gi sui a God e haungainia ka langi ani nia. ⁴ Mouria e ita mai faasia na Baea naa. Ma na mouria naa na e iilingia na kwesu fuana tooa gi. ⁵ Ma na kwesu naa e tala i laona na rorodoa, ma na rorodoa ka langi si faamaea.

⁶ A God e falea mai tee wane, na hatana a John Siuabu, ⁷ ka lea mai uria na faarongolana na tooa gi ana na kwesu naa. Nia e lea mai ka faarongo gera ana, hai so na tooa gi sui daka rongoa ma daka manata mamana. ⁸ Ma a John i talana langi lau na kwesu, nia e lea mai hai ka faarongo ana na kwesu nae. ⁹ Sui, na kwesu mamana nae kafi lea mai i laona molaagali ma ka talafia na tooa gi sui.

¹⁰ Ma si Baea naa e too naa i laona molaagali. A God e haungainia na molaagali naa ani nia, ma boroi ana, na tooa gi gera ka langi si aada haitamana go. ¹¹ Nia e dao mai i fera nia, sui na tooa nia gi langi dasi gonitai nia go. ¹² Haia, teni tooa gi daka gonitai nia ma daka manata mamana ani nia, ma nia ka falea na mamanaa

fuada uria haulaa ana na wela nia a God gi.
13 Gera dasi hau ana wela nia gi a God ana futalaa ana ta maa naa i laona molaagali, sulia a God ana i talana naa nia na Maa gera.

14 Si Baea e hau ana iimola, ma ka too siaga. Nia e rakediana asianaa fuana tooa gi, ma na baelana ka mamana teefou. Gami rikia naa na initooa nia na e too ana sulia nia na wela muutaia a God na Maa.

15 A John Siuabu e faarongo ana sulia nia, si kada baa e bae baita ka urii, <<Nia naa na wane baa ku bae sulia baa ku bae urii, <Na wane na e lea mai i burigu, nia e baita ka tasa liufi nau, sulia i nia e too ua na mai i nao, suifetei kufi futa.>>>

16 Ma sulia na dianalana baita, i nia ka falea na doo diana gi fuaga sui sulia dani. **17** A God e falea laugo na kwaieresia nia gi fuaga ana a Moses. Sui ka falea mai na dianalaa ma na mamanalaa ana a Jesus Christ. **18** E langi ta wane kasi rikia a God. Tee taifilia go na Wela nia a God, na e bobola fai nia a God na Maa ma ka too fai nia, nia naa nia ka faatainia a God fuaga.

Na faarongolaa a John Siuabu.

19 Na wane baita gi ana tooa Jiu gi i Jerusalem, gera ka oodua na fataabu gi ma na wane kwai'adomi gera fataabu gi eeri daka ledia a John urii, <<Ni oe ni tei?>>

20 Ma a John e oolisida folaa ka urii, <<I nau langi lau na Christ, na wane baa a God e filia uria aaofialaa.>>

21 Sui gera ka ledia lau urii, <<Haia, ma ni oe ni tei mone ana naa? Oe a Elaeja?>>

Ma i nia e oolisida lau ka urii, <<I nau e langi.>>

Ma gera ledia lau daka urii, <<Haia, ni oe na profet, na gami maasia?>>

Ma a John e oolisida ka urii, <<E langi.>>

²² Ma gera ka ledi isi lau ani nia daka urii, <<Haia, urinae ni oe ni tei ana naa? O haea mai tesi doo fuamelu eeri melu ka faarongoa ana na wane gi na da oodu gemelu mai. Tesi taa na oko haea mai suli oe i talamu?>>

²³ Ma a John ka oolisida ana baelaa baa gi a profet Aesea e kedeia ka urii, <<I nau na wane baa e rii i laona na aanogwou ka urii, <A Lord e dao na mai! Muka olosia na tala fuana.>>>

²⁴ Ma na wane naa gi faasia na Farisi gi, gera ledi nia lau daka urii, ²⁵ <<Ma uria taa na oko siuabua na tooa, lea so ni oe e langi lau na Christ, langi a Elaeja, ma langi na profet baa?>>

²⁶ Ma a John e oolisida ka urii, <<I nau ku siuabu go agu ana na kafo. Haia, ma tee wane na molu lalafusia e take go ana i matanga molu.

²⁷ I nia naa na wane na e lea mai i burigu, sui taa kusi faorana uria na lukelana na tae silipa nia gi.>>

²⁸ Ma si doo naa gi sui e fuli i Betani na fera i bali taelana hato ana kafo i Jodan, si gula baa a John e siuabu ana.

Gale sipsip nia a God.

²⁹ Ana fe dati i buri, a John e rikia a Jesus e lea mai siana, ma ka haea fuana tooa gi, <<Muka rikia, i nia naa na wane na e iilingia na gale sipsip ni kwaisuusilaa nia a God, na e lafua na aade ta'alaa gera tooa gi i laona na molaagali.

³⁰ I nia naa na wane baa nau ku bae sulia ana si kada baa ku bae urii, <Tee wane tara ka lea mai i burigu. I nia e baita ka tasa liufi nau, sulia i nia e too ua na mai i nao suifetei nau kufi futa.>
³¹ I nao mai, nau langi kusi aada haitamana ni tei naa, ma boroi ana nau ku lea mai ma kuka siuabu ana na kafo eeri na tooa i Israel daka haitamana.>>

³² Ma a John ka bae lau urii, <<I nau ku rikia na Aanoedoo Aabu e sifo mai i langi iilingia fe bola, ma ka oo i fafona. ³³ I nao mai, nau langi kusi aada haitamana ua. Sui a God na e fale nau mai hai kuka siuabu ana na kafo, nia ka bae urii fuagu, <Ni oe tara oko rikia na Aanoedoo Aabu ka sifo mai ma ka oo i fafona tee wane. I nia naa na wane nae tara ka siuabu ana na Aanoedoo Aabu.>>> ³⁴ Ma a John ka bae lau urii, <<I nau ku rikia naa, ma kuka haea fuagamu, i nia naa na Wela nia a God.>>

Na fafurongo totongenao nia gi.

³⁵ Ma ana tee fe dati lau i buri, a John e take laugo i seenae fai nia na roo wane ana fafurongo nia gi. ³⁶ Ma a Jesus e liu ana. Si kada a John e rikia, nia ka bae urii, <<Nia naa na Gale Sipsip nia a God.>>

³⁷ Ma na roo wane fafurongo nia gi da rongoa si doo nae, ma daaro ka lea na adaaro sulia a Jesus. ³⁸ Ma a Jesus e aabulo, ma ka riki daaro daaro lea suli nia, ma nia ka ledi daaro ka urii, <<Na taa naa moro naniuria?>>

Ma daaro oolisia daaro ka urii, <<Rabae ae, oe o too i fai?>> (Na malutana Rabae <<na wane faatolomai>>.)

39 Ma i nia e oolisia ka urii, <<Moro lea mai, eeri moro ka rikia.>> Ma daaro ka lea fai nia, ma daaro ka rikia si gula na e too ana. Ma daaro ka too fai nia sulia fe hato nae. Ma si kade hato nae e bobola na fai nia i haulafia.

40 Ma tee wane adaaro na a Andrew, na aua nia a Simon Peter. **41** Ma a Andrew kafi lea ma ka daotoona a Simon na haasina, ma ka faarongo nia ka urii, <<I gemere mere daotoona na Mesaea.>> Na malutana si baea naa na <<Christ>>, na wane baa a God e filia uria aaoelialaa. **42** Sui i nia ka talaia a Simon siana a Jesus.

Ma a Jesus ka bubungia, ma ka bae urii, <<I oe a Simon, na wela nia a John. I nau ku alangi oe ana a Keifas.>> (Na hata nae e bobola laugo ana fai nia a Peter, ma na malutana <<na fou>>.)

Jesus e soea roo wane uria lealaa sulia.

43 Sui ana ruana fe dani, Jesus ka manata uria lealaa uria lolofaa Galili, ma nia ka daotoona a Filip, ma ka bae urii fuana, <<O lea mai fai nau.>> **44** Filip nia na wane faasia Betsaeda maefera Andrew fai nia Peter. **45** Haia, a Filip e daotoona Nataniel, ma ka faarongo nia ka urii, <<Gemelu daotoona wane baa a Moses e kede sulia laona kwaieresia gi ma na profet gi laugo baa gera kede sulia. Nia a Jesus na wela a Josef faasia i Nasaret.>>

46 Ma a Nataniel ka bae urii, <<Oe o manata tesi doo diana ka lea mai faasia i Nasaret?>>

Ma Filip e oolisia ka bae urii fuana, <<Lea mai oko tala rikia amu.>>

47 Si kada Jesus e rikia Nataniel e lea mai siana, nia ka bae sulia ka urii, <<Na wane naa nia

bobola asiana na fuana gera ka alangi nia ana wane Jiu mamana, sulia e langi ta sugelaa ani nia!>

⁴⁸ Nataniel e oolisia ka urii, <<Oe o haitamagu utaa?>>

Ma a Jesus e oolisia ka bae urii fuana, <<Nau ku riki oe i aena ai figi suifetei a Filip kafi soe oe.>>

⁴⁹ Ma si kada Nataniel e rongoa si doo naa, nia ka bae urii, <<Faatolomai ae, ni oe naa na Wela a God! Oe na aaofia gami tooa Jiu!>>

⁵⁰ Jesus ka urii fuana, <<Oe ofi manata mama na go nae sulia baa nau ku haea nau ku riki oe i aena ai figi? Haia, nau ku haea fuamu, tara oe oko fi rikia si doo baita gi liufia si doo naa.>>

⁵¹ Sui Jesus ka bae lau fuada urii, <<Doo mamana nau haea fuagamu, tara muka rikia i langi ka ifi ma tara muka rikia laugo na ensel a God gi da raa aala fui langi ma gera ka sifo maifafogu, i nau na Wela nia Iimola gi.>>

Na baraa i Kena.

2

¹ Buira roo maedani sui, tee baraa ka liu ana tee maefera na hatana Kena i laona lolofaa i Galili. Ma ni tee nia a Jesus e too laugo i seenae ana si kada naa. ² Ma gera ka soea laugo mai a Jesus fai nia na oote fafurongo nia gi uria na baraa nae. ³ Ma si kada tooa da gwou ma na waen gera ka sui, ni tee nia a Jesus ka bae urii fuana, <<Gera langi dasi too na ana ta waen.>>

⁴ Ma a Jesus e oolisia ka urii, <<Tee ae, langi osi oodu nau uria aadelana tesi doo. Sulia si kada nau e langi ua.>>

⁵ Ma ni tee nia a Jesus ka bae urii fuana na wane ni rao gi, <<Molu iili sulia tesi doo na nia e haea fuamolu.>>

⁶ Ma na oono botele baita gi ni ngali kafolaa da haungainia ana fou e too i seenae, uria na sau abalaa fuana na tooa gi sulia na malutaa gera Jiu. ⁷ Ma a Jesus ka bae urii fuana na wane ni rao gi, <<Molu oongia na botele gi ana na kafo.>> Ma gera ka oongida lea ka fungu. ⁸ Sui nia ka bae urii fuada, <<Molu taofia si kafo, ma molu ka falea fuana na wane baita ana na fangaa.>>

Ma gera ka falea fuana, ⁹ ma i nia ka gwoutoona na kafo nae, na ka hau na ana na waen. Ma nia ka langi si haitamana na waen naa e lea mai faasia i fai. Haia, na wane ni rao gi na da taofia mai na kafo nae na da haitamana sui. Sui na wane baita na ka soea mai na fungao nae. ¹⁰ Ma ka bae urii fuana, <<Na tooa gi sui da falea na waen diana i nao, ma i buira na tooa gi da gwou baita sui, dafi falea na waen aai na kasi diana asia go. Haia, oe o taingainia amu na waen diana asianaa lea ka dao na ana si kada naa!>>

¹¹ Nia naa na eetana si doo kwaibalatana a Jesus. Nia e iilia i Galili, i laona na fera i Kena. Seenae nia ka faatainaria na initooa nia, ma na ootefafurongo nia gi daka manata mamana ana.

¹² Ma i buri, a Jesus fai nia ni tee nia ma na haasina gi ma na ootefafurongo nia gi, daka lea uria na fera i Kapaneam. Ma gera too i seenae sulia aange fe dani.

Jesus e lea fui Beu Aabu nia a God.

¹³ Haia, ma garangia naa na Fangaa ana Lofoagaua gera na tooa i Jiu gi, ma a Jesus ka

lea uria na fera baita i Jerusalem. ¹⁴ Ma i laona labata nae ana Beu Aabu nia a God, nia ka rikia na wane gi da faafoli ana na bulumakau gi ma na sipsip gi ma na bola gi uria kwaisuusilaa. Ma nia ka rikia laugo na wane gi gera tatalalaa ana na malefo da gwouru ada i ninimana na tafe gera gi. ¹⁵ Ma nia ka haungainia doo ni kwaelaa ana kwale oko gi, ma ka taria na bulumakau gi ma na sipsip gi ma na doo gi sui faasia laona labata ana Beu Aabu. Ma ka faa'asiaa na tafe gera na wane gi ni tatalalaa ana na malefo ma ka tagalangainia na malefo gera gi. ¹⁶ Ma nia ka kwae taria na wane gi na da faafoli ana na bola gi ka urii, <<Molu ngalia na doo nae gi i maa! Langi molu si haungainia na Beu a Maa nau ana uusia!>>

¹⁷ Ma na ootefafurongo nia gi daka manata-toona na Kekedelaa Aabu baa e bae urii, <<God ae, na rakedianaa nau fuana na Beu oe e iilingia na eere e ago i laona mangogu.>>

¹⁸ Sui na wane baita gera Jiu gi da ledia a Jesus daka urii, <<Tesi doo kwaibalatana taa na tara o iilia eeri ka faamamana ni oe o too ana mamanaa uria iililaa na doo naa?>>

¹⁹ Ma a Jesus e oolisida ka urii, <<Lea so muka oogosia na Beu Aabu naa, tara i nau kuka faatakea lau i laona oolu fe dani.>>

²⁰ Ma gera ledi nia lau daka urii, <<I oe oko faatakea lau i laona oolu fe dani? E ngalia fai aakwala ma oono fe ngali na da tolea ana na Beu Aabu naa a God!>>

²¹ Haia, ma na Beu Aabu na a Jesus e bae sulia naa na nonina ana. ²² Ma ana si kada a God e tatae nia ana faasia na maea, na ootefafurongo

nia gi dafi manatatoona nia e haea si doo naa, ma dafi manata mamana ana na Kekedelaa Aabu ma na doo na a Jesus e haea.

²³ Ma si kada a Jesus e too i Jerusalem ana na Fangaa ana Lofoagaua, na tooa oro gi da manata mamana ani nia sulia gera rikia na doo kwaibalatana gi na nia e ilida. ²⁴ Sui ka urii boro ana, a Jesus langi kasi fiitoo go ani gera, sulia nia e haitamana teefou ani gera sui. ²⁵ Sui boroi ana ta wane langi kasi faarongo nia ana tesi doo sulia na tooa, nia haitamana sui naa na doo gi teefou laona manatalada.

Jesus fai nia Nikodimas.

3

¹⁻² Ana tesi kada, tee wane baita gera Jiu gi e lea mai siana Jesus. Na wane nae hatana a Nikodimas, nia ta wane ana Farisi gi. Nia lea mai siana Jesus laona rodo, ka bae urii fuana, <<Faatolomai ae, gami haitamana oe na wane faatolomai na a God e oodua mai. Sulia na doo kwaibalatana gi na o aadeda, afetai ta wane ka aadea lea so God ka langi si too fai nia.

³ A Jesus ka oolisia bae urii fuana, <<Doo mamana nau ku haea fuamu, afetai so ta wane ka rikia Initooa God lea nia langi kasi futa faalu lau.>>

⁴ Ma Nikodimas e soeledia Jesus ka urii, <<Tara na wane e baita na ka futa lau mai utaa? Afetai asiana fuana wane naa ka ooli lau laona rakena ni tee nia, sui kafi futa lau mai!>>

⁵ Jesus ka bae urii fuana, <<Doo mamana nau ku haea fuamu. Afetai asiana fuana ta wane ka

ruu laona Initooa a God lea nia langi kasi futa ana kafo ma na Aanoedoo Aabu. ⁶ Kada wane e futa ana na maa fai nia ni tee, nia hau ana wane. Haia, ma ni tei na ka futa ana Aanoedoo a God, nia ka aalua wane faalu. ⁷ Langi osi kwele sulia nau ku haea fuamu gamu futa faalu lau. ⁸ Na Aanoedoo Aabu e iilingia na ooru. Sulia sui boroi oko rongoa na ooru, langi osi rikia go e lea mai faasia i fai langi e lea uria i fai. Ma na Aanoedoo Aabu laugo, langi osi rikia e oolisi utaa ana wane fuana ka aalua na wane faalu.>>

⁹ Nikodimas ka soeledia lau ka urii, <<Si doo naa gi ka mamana utaa?>>

¹⁰ Jesus e oolisia ka urii fuana, <<Oe naa, oe na faatolomai baita gera Jiu gi naa. Ma utaa naa langi osi haitamana go na malutana si doo naa gi? ¹¹ Doo mamana nau ku haea fuamu, gami faarongo ana si doo gi mi haitamana ma mika rikia. Ma langi ta wane ani gamu kasi manata mamana go. ¹² Haia, ma lea langi musi manata mamana ana na doo gi ku faarongo gamu ana molaagali naa, tara gamu kafi manata mamana utaa ani nau lea ku faarongo gamu ana na doo gi mai langi? ¹³ Ma i nau, na Wela nia Iimola gi go ana naa ku haitamana na taa gi na gera aadeda mai langi, sulia nau ku sifo mai faasia i langi. Ma ka langi naa lau ta wane na e lea i langi.>>

¹⁴ Iilingia ana si kada baa i nao, a Moses e haungainia na loi ni kai aaeani baa i laona na aanogwou ma ka uua i langi i gwouna na ai baa. Ma ka urinae laugo, gera ka uua na Wela nia Iimola gi i langi, ¹⁵ eeri ni tei gera na da manata mamana ani nia, daka ngalia na mouria

firi. ¹⁶ Sulia a God e rakediana asianaa ana na tooa gi sui i laona molaagali, nia naa ka falea mai tee fe Wela muutaia nia, eeri ni tei gera na da manata mamana ani nia, langi daka si mae, ma tara gera ka ngalia mouria firi. ¹⁷ Sulia a God langi si falea mai na Wela nia i laona molaagali uria na ketolaa na tooa gi, ma nia e falea mai uria na faamourilada taari.

¹⁸ Ma so ni tei na e manata mamana ana na Wela nia, a God kasi keto nia. Ma so ni tei na e langi kasi manata mamana ani nia, a God e keto nia sui naa, sulia i nia kasi manata mamana ana tee fe Wela muutaia nia. ¹⁹ Na keketolaa e urii, na Wane na e iilingia na kwesu e dao na mai i laona na molaagali, sui taa na tooa gi daka rakediana ada ana na rorodoa faasia na kwesu, sulia na aabulolada e ta'a. ²⁰ Sulia ni tei na aabulolana e ta'a, nia ka oote nia ana kwesu, ma nia ka langi si dooria lealaa mai fuana kwesu, sulia langi kasi dooria aabulo ta'alaa nia gi ka faatai. ²¹ Ma so ni tei na e iilia si doo na e o'olo, nia ka lea mai fuana kwesu, eeri na kwesu ka faatainia na doo gi na nia iilida e lea sulia a God.

Jesus fai nia a John Siuabu.

²² Ma i buira, Jesus fai nia ootefafurongo nia gi da lea fui Judea, ma gera ka too i seenae. Ma gera ka siuabua na tooa gi seenae. ²³ Ma ana si kada nae, a John laugo e siuabua na tooa ana maefera i Aenon garangia Salim. John e siuabuda seenae sulia si gula na kafo e oro ana. Haia, ma tooa oro gi laugo daka lea siana uria siuabulaa. ²⁴ (Ana si kada nae, langi gera kasi aalua ua John laona beu ni kanilaa.)

²⁵ Haia, ana si kada nae, teni wane ana oote fafurongo John gi gera oolisuus fai nia tee wane ani gera Jiu gi sulia na maluta gera Jiu gi sulia na saufilana nonida eeri ka faalu naona God. ²⁶ Haia, oote fafurongoa John gi gera lea siana John, ma gera ka soeledia daka urii, <<Faatolomai ae, oe haitamana wane baa na e take fai oe bali loko ana kafo Jodan, na oko haea doo diana gi suli nia? Haia, si kada nae, nia e siuabua na tooa, ma na tooa oro gi daka lea sui naa siana!>>

²⁷ Ma a John e oolisida ka urii, <<Na wane e too ana go ana si taa na a God e falea fuana. ²⁸ Gamu mu rongoa sui naa baa nau ku haea fuagamu, nau langi lau na Christ na wane aadafililana a God naa. Nau wane ku lea mai nao uria ainitalolaa ana faarongolaa suli nia. ²⁹ A Christ e iilingia na wane baa e aarai faalu. Ma ni nau ku iilingia na ruana nia wane aarai faalu ana baraa. Ma na oote fafurongo nia gi, gera iilingia na geni baa na wane na e aadea. Nia naa, na geni nae tara nia too fai nia na aarai nia. Ma na ruana nia na wane aarai faalu nae, nia ka eele asianaa si kada na wane aarai faalu e dao ana baraa nia. Ma ka urinae laugo ani nau. Nau ku eele asianaa si kada nae sulia Jesus e too na ana fafurongo oro. ³⁰ A Christ, tara gera ka faabaitaa. Ma ni nau, tara gera ka faato'ou nau lau.>>

³¹ Haia, ma na wane na e lea mai faasia langi, nia e baita ka tasa liufia wane gi sui. Na wane ana molaagali naa, nia na wane fuana molaagali naa. Ma nia ka haitamana baelaa sulia dongana molaagali naa. Haia, ma na wane na e lea mai

faasia i langi, nia baita ka tasa liufia wane gi sui. ³² Nia ka faarai folaa sulia taa na nia e rikia ma ka rongoa faasia i langi. Sui ka urinae boroi ana, langi ta wane kasi dooria go manata mamanalaa ana si taa gi na nia e haeda. ³³ Haia, ma na wane na e manata mamana ana taa naa na nia e haea, na wane naa nia ka faatainia taa na God e haea nia mamana. ³⁴ Haia, ma na wane na God e oodua mai faasia langi, nia ka ainitalongainia baelana God, sulia God e falea teefou na Aanoedoo Aabu nia eeri ka adomia. ³⁵ Na wane naa nia na Wela nia God. Ma a God ka aalu nia ka baita fuana na doo gi sui, sulia nia e rakediana asianaa naa fuana. ³⁶ Ma so ni tei na e manata mamana ana na Wela naa, nia ka too ana mouria firi. Ma ni tei na langi kasi manata mamana ana Wela naa, nia langi kasi ngalia mouria firi. Tesi doo lau tara a God ka kwakwaea.

Na geni i Samaria.

4

¹⁻³ Haia, a Jesus fai nia ootefafurongo nia gi gera ka lea faasia i Judea, ma gera ka lea fui Galili. Gera lea, sulia Jesus e haitamana na Farisi gi gera rongoa hasa nia aadea wane oro gi asianaa gera lea suli nia liufia a John Siuabu, ma ka tasa dongaa fai nia siuabulada. Sui, a Jesus langi kasi siuabu go ta iimola. Na fafurongo nia gi ana na da iilia. ⁴ Ma si kada gera lea kou fui Galili, gera ka liufolo ana lolofaa i Samaria.

⁵ Ma gera ka dao ana tee maefera na hatana Saeka i laona na lolofaa i Samaria, na e too garangia na gano na a Jakob e falea fuana a

Josef na wela nia i nao ua mai. ⁶ Ma na mae kafo elilana a Jakob e too i seenae. Ma a Jesus e noni daola ana na leaa, ma nia ka gwouru ana ninimana na kafo elilana nae. Ma si kada nae, nia e bobola naa fai nia na initoona na hato.

⁷⁻⁸ Haia, ma na ootefafurongo nia gi gera ka lea i fera nae uria na foli fangalaa. Ma tee geni faasia i Samaria ka lea mai uria na tafo kafolaa. Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<O falea mai si kafo, ku gwou fasi.>>

⁹ Ma na geni nae e oolisia ka urii, <<I oe na wane i Jiu, ma ni nau na aai i Samaria. Utaa naa oko gani nau uria gwoulala?>> Nia e bae urinae sulia na tooa i Jiu gi langi dasi kwaimaanai fai nia na tooa i Samaria gi.

¹⁰ Ma a Jesus e oolisia ka urii, <<Lea so oko haitamana na taa na a God e falea, ma oko haitamana ni tei na e gani oe uria si kafo, tara oko gani nau amu ma nau kuka falea na kafo ana mouria fuamu.>>

¹¹ Ma na geni nae ka bae urii fuana, <<Aarai ae, oe e langi amu ta doo ni taofilana kafo, ma na elilana laugo ka oolo asiana. Tara oko daotoona na kafo naa ana mouria i fai? ¹² Na koo gia a Jakob na e falea na mae kafo elilana naa fuaga. Ma i nia fai nia na wela nia gi ma na doo fai ae nia gi, gera gwou faasia na kafo elilana naa. Haia, ma ni oe langi osi manata go hasa oe o baita ka liufia a Jakob, langi utaa?>>

¹³ Ma a Jesus ka bae urii, <<Ni tei na e gwoufia na kafo naa, nia haitamana ka maeligwou laugo ana. ¹⁴ Ma so ni tei na e gwoufia na kafo na nau ku falea, e afetai ka maeligwou lau. Ma na

kafo naa i nau ku falea fuana ka hau ana na kafo busuna na e falea na mouria firi fuana.>>

¹⁵ Ma na geni naa ka bae urii, <<Wane baita ae, o falea na kafo nae fuagu, hai ka langi kusi maeligwou lau, ma e langi kusi lea lau mai i seeuria na ngali kafolaa.>>

¹⁶ Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<O lea, oko soea mai na aarai oe, ma moro ka ooli mai i see.>>

¹⁷ Ma na geni naa e oolisia ka urii, <<Nau langi kusi too ana ta aarai.>>

A Jesus ka bae urii, <<Oe o bae mamana ana si kada o haea langi osi too ana ta aarai. ¹⁸ Sulia ni oe o toowane ana na lima wane, ma na wane aai na o too fai nia si kada nae, nia langi lau na aarai oe mamana. Na doo mamana naa o haea fuagu.>>

¹⁹ Ma na geni naa e oolisia ka urii, <<Wane baita ae, nau ku manata i oe na profet. ²⁰ Haia, na koo gami gi i Samaria da fooasia a God i gwouna fe tolo naa. Ma ni gamu na tooa i Jiu gi muka haea si gula uria na fooasilana a God naa i Jerusalem.>>

²¹ Ma a Jesus ka bae fuana ka urii, <<Initae ae, o manata mamana ani nau, tara si kada ka dao mai fuana na tooa gi langi dasi fooasia na Maa i gwouna fe tolo naa ma langi so i Jerusalem. ²² I gamu na tooa i Samaria gi mu lalafusia go agamu ni tei na mu fooasia. Ma ni gami na tooa i Jiu gi mi haitamana ni tei na mi fooasia, sulia na mouria e lea mai faasi gami. ²³ Ma si kada ka dao mai ma e dao sui naa, hai na tooa na da fooa mamana daka fooasia na Maa ana na aanoedoo ma ana na mamanalaa. Sulia nia e fooalaa na

a Maa e dooria. ²⁴ A God, nia na Aanoedoo, ma ni tei gera na da fooa fuana, daka fooa ana na mangoda, ma daka fooa ana mamanala. >>

²⁵ Ma na geni nae ka bae urii fuana, <<I nau ku haitamana na wane na a God e filia na gera alangia ana a Christ, tara ka dao mai. Ma si kada nia ka dao mai ana, tara ka faarongo gia ana na doo gi sui.>>

²⁶ A Jesus e oolisia ka urii, <<I nau naa i nia.>>

²⁷ Ma ana si kada nae, na ootefafurongo nia gi gera ka dao na mai, ma gera ka kwele asiana sulia gera rikia a Jesus e bae ana fai nia na geni naa. Sui, ta wane adaalu e langi kasi ledia go na geni naa, <<Na taa na o dooria?>>, ma langi ka ledia a Jesus, <<Uria taa na oko bae fai nia na geni naa?>>

²⁸ Ma na geni baa ka lugasia na doo nia ni ngali kafolaa, ma ka ooli i fera, ma ka bae urii fuana na tooa gi i seenaa, ²⁹ <<Molu lea mai, eeri molu ka rikia amolu tee wane na e faarongo nau ana na doo gi sui na nau ku iilida. Nia boro wane aadafililana baa a God oto?>> ³⁰ Ma gera tafusia na maefera baa, ma daka lea mai siana a Jesus.

³¹ Ma ana si kada nae, na ootefafurongo nia gi da soea a Jesus daka urii, <<Wane faatolomai ae, o ania amu tesifanga!>>

³² Ma a Jesus e oolisida ka urii, <<I nau ku too ana na fanga nau ni anilana na mu lalafusia.>>

³³ Ma na ootefafurongo gi daka ledi gera kwailiu daka urii, <<Boro ta wane e ngali fanga mai fuana oto?>>

³⁴ Ma a Jesus ka bae urii fuada, <<Na fanga nau naa na roosulilana na baelana a God naa e fale

nau mai, ma na faasuilana na raoa gi na e falea fuagu uria iililana. ³⁵ Haia, ma ni gamu mu too ana na tesi tarafulalaa baa e urii, <Fai fe sinali lau, suifetei na uuni soogonilaa.> Haia, ma ni nau ku haea fuagamu, muka aada fasi ana na tooa gi na da lea mai. Gera ka iilingia na raoa baita i hara, na e moua naa ma ka kwaimaasi naa uria na soogonilana. ³⁶ Ma na wane naa ka soogonia na aaludooa, da folia naa. Ma nia ka oogua naa na aaludooa uria na mouria firi, eeri na wane na e fasi ma na wane na e soogoni doo, daaro ka eele oofu. ³⁷ Ma si tarafulalaa e mamana ka urii, <Tee wane e fasi, ma ta wane aai ka soogoni.> ³⁸ I nau ku oodu gamu uria na soogonilana na doo gi laona raoa na e langi musi rao ana. Sulia teni wane aai gi ana na da rao ana, ma ni gamu ana muka ngalia dianalana raolada.>>

³⁹ Ma na tooa oro gi i laona na fera naa ana na lolofaa naa i Samaria daka manata mamana ana a Jesus, sulia na geni naa e haea, <<I nia e faarongo nau ana si doo gi sui na ku iilida.>> ⁴⁰ Ma si kada gera ka lea mai siana a Jesus, daka gania hai ka too lau siada. Ma a Jesus ka too lau i seenae sulia roo maedani.

⁴¹ Ma na tooa oro gi lau daka manata mamana sulia na faarongolaa nia gi a Jesus. ⁴² Ma gera ka haea fuana na geni baa daka urii, <<Haia, gami mi manata mamana naa nae, langi lau sulia na doo baa gi o haeda fuagami, ma sulia gami ana i talagami mi rongoa na baelana laugo. Ma mika haitamana i nia mamana naa na Faamouri mamana ana na tooa gi sui.>>

Jesus e guraa na wela nia tee wane initoo.

43 Buira Jesus fai nia ootefafurongo nia gi gera too ana maefera naa sulia roo maedani sui, gera ka lea fui Galili. **44** Jesus i talana ana na e bae urii, <<Na tooa faasia fera nia na profet, langi gera kasi manata baita go ani nia.>> **45** Ma si kada a Jesus e ooli mai fui Galili, na tooa gi seenae da gonitai nia, sulia gera ka lea laugo i Jerusalem ana Fangaa ana Lofoagaua, ma daka rikia na doo gi a Jesus e aadeda i seenae.

46 Sui, Jesus ka ooli lau fuana i Kena na fera i Galili, na gula baa nia bulasia kafo ka hau ana waen. Ma ana si kada nia too ana i seenae, na alakwa nia tee wane initoo faasia i Kapaneam e matai baita asiana. **47** Ma ana si kada wane naa e rongoa Jesus e lea naa faasia i Judea ma ka ooli lau mai fui Galili, nia ka lea maiuria rikilana Jesus eeri ka gani niauria lealaa fai nia fui Kapaneamuria guralana alakwa nia, sulia e matai ka garangi mae. **48** Buira wane na e bae urinae sui, Jesus ka bae urii fuana, <<Gamu dooria go agamu rikilana doo kwaibalatana giuria kwelelala ana gi suifetei gamu kafi manata mamana ani nau.>>

49 Sui boroi ana Jesus ka bae urinae, na wane naa ka tasa dongaa go anauria baelaa urii fuana Jesus, <<Wane naonao ae, o lea fasi mai fai nau, aata na wela nau ka mae.>>

50 Jesus ka bae urii fuana, <<O ooli amu, na alakwa oe e akwaa naa.>>

Ma na wane naa ka lea, sulia nia e manata mamana ana na baelana Jesus. **51** Ma si kada nia e lea ua kou ana sulia tala, na wane raoa nia gi gera ka lalao maiuria faarongolanala, ma gera

ka bae urii, <<Wane naonao ae, na wela oe baa, nia akwaa naa, ma ka mouri naa!>>

⁵² Ma na wane initoo nae ka soeledi gera, <<Kade hato taa naa na alakwa nau e akwaa ana? >>

Ma gera oolisia daka bae urii, <<Na tatasua e sui faasia i aasoa i roogi.>> ⁵³ Ma na maa nia wela naa e haitamana si kade hato baa na a Jesus e haea na ana si baelaa baa gi nae. Haia, i buira si doo naa, na wane initoo naa fai nia na tooa nia gi sui go, gera ka manata mamana ana Jesus.

⁵⁴ Haia, nia naa na ruana si doo kwaibalatana Jesus e aadea ana si kada nia ooli mai ana faasia Judea fui Galili nae.

Jesus e guraa tee wane ana maedani Sabat.

5

¹ I buira si doo naa gi, Jesus ka lea fui Jerusalem, ana tee fanga gera Jiu gi. ² I Jerusalem, tee lama e too garangia na mae haga gera sipsip. Haia, ma ana baelaa i Hebru, gera alangia na lama nae ana Betsaeda. Ma na lima taofa tekwa naa gi da too abana lama nae.

³⁻⁴ Tooa oro asiana na gera teo laona taofa nae gi. Tooa gi na gera matai ana kwalukaela mataia e'ete gi kwailiu: tooa maada e rodo, tooa tero, ma tooa abada ma na aeda ka mae. ⁵ Ma tee wane e teo fai gera i seenae, nia matai sulia oolu aakwala ma kwalu fe ngali. ⁶ Ma Jesus e rikia e teo go ana ana si gula naa, ma nia ka haitamana na nia matai ka tau asiana, ma nia ka soe ledia wane nae ka urii, <<Oe dooria oko akwaa?>>

⁷ Ma na wane matai nae e oolisia Jesus ka urii, <<Wane baita ae, langi ta wane fuana ka ngali nau kou fui laona lama ana si kada na kafo e ngalungalua. Ana si kada gi sui, kada ku hasi ua fuana lealaa laona kafo naa, ta wane ka lea na ana i nao faasi nau.>>

⁸ Ma Jesus ka bae urii, <<O tatae i langi, oko koua na iifitai oe, ma oko fali amu.>> ⁹ Ma si kada nae ua go, na wane naa ka diana naa, ma nia ka tatae, ma ka koua na iifitai nia, ma ka lea na ana.

Ma fe dani nae fe dani Sabat. ¹⁰ Nia naa, na wane baita gera Jiu gi gera ka bae urii fuana wane na e akwaa, <<Tara'ena na mae dani Sabat, ma e aabu asianaa ana kwaieresia gia gi fuana oko koua na iifitai oe.>>

¹¹ Wane nae ka bae urii fuada, <<Na wane na e faa'akwaa nau naa e haea kuka koua iifitai nau ma kuka fali.>>

¹² Ma gera ka ledi nia lau daka urii, <<Wane taa na e haea oko aadea si doo naa?>>

¹³ Sui, na wane naa ka lalafusia laugo ana a Jesus, sulia na wane oro asianaa na gera too ana si gula nae. Ma a Jesus ka lea na ana i matangada.

¹⁴ Ma i buri na ana, a Jesus kafi kwaitodai fai nia i laona Beu Aabu a God, ma ka bae urii fuana, <<Ofafurongo, kada naa, oe diana naa lau. Haia, oko oolitai manata faasia aade ta'alaa oe gi, aata tara tesu doo ka haungi oe lau. Si doo nae tara ka ta'a ka tasa liufia si doo na e haungi oe sui na mai.>>

¹⁵ Ana si kada wane naa e haga i maa faasia na Beu Aabu a God, nia ka lea siana tooa baita gera Jiu gi, ma ka bae urii fuagera, <<A Jesus baa e

aadea kuka akwaa lau.>> ¹⁶ Ma ana si kada nae, gera ka tala'ae na maalimaelaa Jesus sulia nia e guraa na wane naa ana maedani Sabat.

¹⁷ Ma Jesus ka bae urii fuagera, <<Iilingia Maa nau na e rao sulia dani, haia ma ni nau kuka rao laugo.>>

¹⁸ Haia, ma sulia na baelaa nae gi, nia aadea tooa baita gera Jiu gi na manatada ka rigita asiana fuana gera ka haumaelia ada a Jesus. Langi lau sulia nia langi si manata baita ana maluta gi sulia na Sabat taifilia na gera ka doori haungi nia. Ma laugo sulia nia e haea a God naa na Maa nia. Ma sulia e urinae, nia e faatainia hasa nia e bobola fai nia a God.

¹⁹ Ma Jesus e oolisida ka urii, <<Doo mamana nau ku haea fuagamu. Nau, na Wela nia God, e afetai kuka iilia si doo i talagu. Nau ku haitamana kuka iilia go agu si doo gi na ku rikia siana Maa nau nia iilida. Si taa gi na Maa nau e iilida, nia laugo na nau kuka iilida. ²⁰ Sulia Maa nau nia rakediana fuagu, ma nia ka faatainia fuagu na doo gi sui na nia e iilida. Ma tara nia ka faatainia laugo fuagu na raoa baita gi lau na nia haitamana ka iilida, eeri ana si kada nau ku iilida laugo na doo nae gi, tara muka kwele asiana. ²¹ A Maa nau e haitamana ka tataea tooa da mae ma ka faamouri gera. Haia, si doo urinae laugo na tara ni nau, nau Wela nia, kuka iilia laugo. Tara ni nau kuka falea mouria laugo fuana ni tei gera na ku aadafilida. ²² A Maa nau taifilia langi kasi ketoa ta wane. Sulia nia falea sui naa na mamanaa uria ketolaa. ²³ Nia falea si doo naa fuagu eeri na tooa gi sui gera ka manata baita

ani nau, iilingia laugo na gera manata baita ana na Maa nau. Haia, ni tei na e langi kasi manata baita ani nau, nia langi kasi manata baita laugo ana Maa nau, na e oodu nau mai.

²⁴ <<Doo mamana nau ku haea fuagamu. Lea so ni tei na e rongoa na baelagu gi ma ka manata mamana ana a God na e oodu nau mai, nia ka too ana mouria firi. A God e langi kasi ketoa naa. Ma boroi ana na noina tara ka mae, nia e mouri katau katau. ²⁵ Doo mamana nau ku haea fuagamu, si kadamanga tara e dao mai ma nia ka dao na mai, fuana ni tei gera na da mae naa, daka rongo nau, nau Wela nia God. Ma ni tei gera na dafafurongo nau, tara gera ka mouri lau. ²⁶ Sulia Maa nau, nia na gwoufutana na mouria. Haia, ma nia falea na mamanaa fuagu eeri ni nau laugo na gwoufutana na mouria sulia ni nau na Wela nia. ²⁷ Ma nia ka falea na mamanaa fuagu eeri kuka ketoana tooa gi. Sulia ni nau naa, nau Wela nia Iimola gi. ²⁸ Langi musi kwele ana doo naa, sulia si kadamanga tara ka dao mai fuana tooa na da mae tara gera ka rongo nau, ²⁹ ma gera ka haga mai faasia na kwaingeia gera gi eeri ni tei gera na da aadea si doo diana gi, gera ka tatae mai ma gera ka too ana mouria. Ma ni tei gera na da aadea doo ta'a gi, tara gera ka tatae mai, ma tara gera ka too ana kwakwaea.

³⁰ <<Nau langi kusi iilia tesidoo sulia manatagu i talagu. Nau ku haitamana kuka keketoatooa sulia si taa na nau ku rongoa a God e haea fuagu. Na keketolaa nau nia e o'olo teefou, sulia nau kusi hasi uria iililana doo sulia doorilagu i talagu, ma ku iilia go agu sulia na taa gi na a God

na e oodu nau mai e dooria.

³¹ <<Lea so ni nau kuka faarongo ana si doo suli nau i talagu, tara ta wane langi kasi manata mamana go ana faarongolaa nau. ³² Tee wane na e too go ana, nia ana na e faarongo ana si taa na nia e haitamana suli nau. Ma i nau ku haitamana si taa na nia faarongo ana suli nau e mamana teefou. ³³ Haia, ma ni gamu naa, mu oodua kou wane gamu gi siana a John eeri muka soeledia. Haia, ma si taa naa na nia faarongo gamu ana, na doo mamana gi sui go. ³⁴ Haia, ma ni nau naa, nau langi kusi dooria go faarongoa urinae gi faasia na wane hasa ka faarongo ana tesi doo suli nau. Nau ku bae go agu fuagamu urinae eeri muka manata mamana ana, ma mu kafi too ana mouria faalu. ³⁵ Haia, a John e uusulia ta laeta baa e tala diana. Haia, ma ana si kada totou, gamu ka eele sulia si taa gi na nia haeda. ³⁶ Nau ku too laugo ana si doo fuana ka faamamana a Maa nau na e oodu nau mai. Haia, si doo na nia liufia na doo gi na a John nia faarai sulida. Haia, si doo nae gi naa na raoa naa gi na ku iilida sulia a Maa na e faleda fuagu kuka iilida. ³⁷⁻³⁸ Haia, ma a Maa na e oodu nau mai, nia i talana ana na e faarongo ana na doo naa gi sui suli nau. Sui gamu langi musi manata mamana go ani nau. Haia, ma aena si doo nae, nia faatainia gamu langi musi rongo nia ua ma langi musi riki nia ua. Ma na baelana e langi kasi too go i laona manatalagamu. ³⁹ Gamu naa, gamu manata hasa tara muka ngalia na mouria firi sulia mu iidumia katau na mai ana Kekedelaa Aabu gi. Haia, na Kekedelaa Aabu nae gi nia

faatainia doo mamana gi sui suli nau. ⁴⁰ Haia, ka urinae boroi ana, gamu langi musi dooria go lealaa mai siagu fuana kuka faamouri gamu.

⁴¹ <<Ma ni nau naa, nau langi kusi nani uria wane fuana bae baitalaa ani nau. ⁴² Haia, ma ni nau ku haitamana ni gamu langi musi manata go uria rakedianalaa fuana God. ⁴³ Haia, ma ni nau naa, nau ku lea mai sulia kwaidoorilana Maa nau, sui langi musi doori nau go. Haia, ma lea so ta wane ka lea mai ana sulia kwaidoorilaa nia i talana, molu ka dooria amolu. ⁴⁴ Haia, ma ni gamu na mu dooria agamu tooa gamu gi gera ka tango gamu. Ma e langi musi dooria go na iililana doo diana gi hai so a God ka tango gamu. Sulia mu urinae, nia afetai asiana naa fuana molu ka manata mamana ani nau. ⁴⁵ Langi si diana molu ka manata hasa ni nau naa tara kuka faatainia na ta'alaa gamu gi i nao na Maa nau. Nau langi. Haia, Moses baa, na e keda na kwaieresia gi na molu manata mamana ana, tara nia ana na ka faatainia na ta'alaa gamu gi. ⁴⁶ Haia, gamu langi si manata mamana asiana ana Moses, sulia langi molu si manata mamana laugo ani nau. Sulia a Moses naa e kekede mai suli nau. ⁴⁷ Haia, ma sulia langi molu si manata mamana ana taa naa Moses e keda suli nau ana, nia naa ka afetai asiana fuana muka manata mamana ana si taa gi na ku haea fuagamu.>>

Jesus e hangonia na lima tooni wane.

6

¹ Ma i buri, a Jesus ka faifolo ana na aasi i Galili na da alangia lau ana aasi i Taebirias. ² Ma tee

figua baita e lea i burina, sulia da rikia na doo kwaibalatana gi na nia e iilia ana na guralada na tooa matai gi. ³ Ma a Jesus ka raa i gwouna tee fe uuo, ma ka gwouru i aano fai nia na ootefafurongo nia gi. ⁴ Ana si kada nae, na Fangaa ana na Lofoagaua gera na Jiu e garangi naa. ⁵ A Jesus e aada gali nia, ma ka rikia na figua baita da dao mai siana, ma ka bae urii fuana a Filip, <<Tara golu ka foli tesi fanga i fai eeri golu ka hangonia na tooa naa gi sui?>> ⁶ I nia e baea si doo naa eeri ka iilitoona a Filip, sulia nia ka haitamana sui naa si doo na nia tara ka iilia.

⁷ Ma a Filip e oolisia ka urii, <<Na roo talange malefo boroi kasi bobola naa fai nia na folilana na fanga hai so daka fanga toto'ou boroi ada ana.>>

⁸ Ma tee wanefafurongo aai, a Andrew na aua nia a Simon Peter, e bae ka urii, ⁹ <<Tee wela wane i seenaa e too go ana lima fe beredi ma roo gwe iia. Sui taa, e afetai ka bobola fai nia na tooa oro naa gi.>>

¹⁰ Ma a Jesus e haea fuada ka urii, <<Molu haea fuana na tooa gi daka gwouru i aano.>> Na laua oro na e too i seenae. Ma na tooa gi sui daka gwouru i aano, ma e bobola fai nia na lima tooni wane. ¹¹ Ma a Jesus e ngalia fe beredi nae gi ma ka baelafea a God, ma ka tolingia fuana na tooa gi na da gwouru i seenae. Ma nia ka iili urinae laugo ana gwe iia nae gi. Ma i gera sui go da ngali ka bobola fai nia na doorilada.

¹² Ma si kada da aabusu naa, nia ka bae urii fuana na ootefafurongo nia gi, <<Molu gonia na mumuduna na fanga gi na e oore eeri langi golu

si naga tesi doo.>> ¹³ Ma gera ka goni teefou ana, ma daka faafungua tee aakwala ma roo koko ana na mumuduna na fanga na e oore ana na lima fe beredi baa gi, na da ania.

¹⁴ Ma ana si kada na tooa gi da rikia si doo kwaibalatana na a Jesus e iilia, daka bae urii, <<Na profet baa na tara ka dao mai laona na molaagali mamana naa naa!>> ¹⁵ Ma a Jesus ka lea na ana faasi gera i gwouna fe uuo taifilia, sulia i nia e haitamana gera garangi lea na mai uria na suungailana hai so i nia na aaofia gera.

Jesus e fali fafona kafo.

¹⁶ Ma i haulafi ana si kada na hato garangi ka suu, na ootefafurongo nia gi gera ka sifo na ada kamena aasi. ¹⁷ Ma gera ka tae laona tee baru, ma gera ka aato folo ana aasi fuana maefera gera alangia ana Kapaneam. Ma na rodo ka rodo na mai. A Jesus e langi kasi lea go faida. ¹⁸ Ma e dao ana si kada nae na ooru ka dao mai ma na kafo ka tongatonga asiana. ¹⁹ Ma ana si kada gera dao ana tauruarua, gera aada kou, ma gera ka rikia a Jesus e fali mai i fafona kafo, ma ka lea garangia na mai na baru. Ma na ootefafurongo gi gera ka mou asiana. ²⁰ Ma a Jesus ka bae urii kou fuadaalu, <<Langi molu si mou! Nau go ana naa!>> ²¹ Ma i buira si doo naa, nia ka tae fai daalu, ma gera ka eele asiana. Ma e langi si tau, gera ka dao ana maefera na gera lea uria.

²² Ma kada e dani mai, na tooa oro na da too ua i bali aasi aai loko, gera ka aada haitamana tee baru go ana na e too i nao. Ma gera ka haitamana laugo Jesus langi kasi lea fai nia na

ootefafurongo nia gi. Ma gera ka haitamana laugo na fafurongo gi gera lea go ada faasia. ²³ Sui, teni baru mai faasia i Taebirias, gera lea mai, gera ka oolo ana si gula baa Jesus e baelafea God faafia na fanga baa gi, sui kafi falea fuana tooa oro baa gi.

²⁴ Si kada na figua nae dasi rikia a Jesus ma langi na ootefafurongo nia gi, gera taelia na baru gi, daka lea, daka nani uria a Jesus i Kapaneam.

²⁵ Ma si kada gera daotoona ana bali aasi aai nae, daka ledi nia urii, <<Wane faatolomai ae, si kada taa na o dao i seenaa?>>

²⁶ Ma a Jesus e oolisida ka urii, <<Doo mamana nau ku haea fuagamu, gamu mu nani uri nau sulia mu ania fe beredi baa gi ma muka aabusu, ma e langi lau sulia mu haitamana na malutana na doo kwaibalatana baa gi na ku iilia. ²⁷ Langi musi rao uria na fanga na tara ka molea laugo ana. Muka rao uria na fanga aai na e falea mouria firi. Nia naa na fanga na nau, na Wela nia Iimola gi, ku falea fuagamu, sulia a God na Maa e faatainia na nia naa e oodu nau mai.>>

²⁸ Sui na tooa gi da ledi nia urii, <<Na taa naa melu ka iilia eeri melu ka iilia na raoa nia a God e dooria fuamelu?>>

²⁹ Ma Jesus e oolisida ka urii, <<Na kwaidooria nia a God e urii: Muka manata mamana ana na wane na nia e falea mai.>>

³⁰ Ma gera ka ledi nia lau urii, <<Tesi doo kwaibalatana taa na oko aadea hai so melu ka rikia ma melu ka manata mamana ani oe? Tesi taa na oko iilia? ³¹ Na koo gia gi da ania na beredi baa na da alangia ana <mana> i laona na aanogwou, iilingia baa da keda naa urii, <I

nia e falea na fanga faasia i langi fuada uria na anilana.>>>

³² Ma a Jesus ka bae urii fuada, <<Doo mamana nau ku haea fuagamu, a Moses langi baa e falea na beredi faasia i langi fuagamu. Na Maa nau ana baa e falea na fanga mamana faasia i langi fuagamu. ³³ Sulia na fanga na a God e falea naa na wane na e sifo mai faasia i langi ma ka falea na mouria fuana na tooa gi i laona molaagali.>>

³⁴ Ma gera ka bae urii fuana, <<Aarai baita ae, e ita i tara'ena ka lea, oko falea na fanga naa fuagami.>>

³⁵ Sui a Jesus ka bae urii, <<I nau naa na fanga ana mouria. Ma so ni tei na e lea mai siagu e afetai ka fiolo lau, ma ni tei na e manata mamana ani nau e afetai ka maeligwou lau. ³⁶ Haia, ma ni nau ku haea sui naa fuagamu. Sui boroi ana na muka riki nau, gamu langi musi manata mamana go ani nau. ³⁷ Tooa gi sui go na Maa nau e faleda fuagu, tara gera ka lea sui go mai siagu. Ma so ni tei na e doori lea mai siagu, nau langi kusi oote nau ani nia. ³⁸ Nia urinae, sulia nau ku sifo mai faasia i langi, e langi lau fuana iililana si doo sulia kwaidoorilagu i talagu. Nau ku lea mai uria iililana si taa na a God na e oodu nau mai e dooria. ³⁹ Taa na a God e dooria nana langi kusi tagalangai nia tesu doo ana tooa gi sui na nia faleda fuagu, eeri ana maedani isi nau kuka fi tataeda uria na mouria. ⁴⁰ A God na Maa nau nia dooria so ni tei gera na gera aada haitamagu ma gera ka manata mamana ani nau, gera ka ngalia mouria firi ma i nau tara kuka taeda uria mouria ana maedani isi.>>

⁴¹ Ma na tooa gi gera ka hafalia na ngunungunulaa suli nia, sulia na nia e bae urii, <<I nau naa na fanga na e sifo mai faasia i langi.>> ⁴² Ma daka bae urii fuada kwailiu, <<Na wane naa a Jesus na wela nia a Josef go ana, ma golu ka haitamana go agolu na maa nia ma ni tee nia. Ma e utaa naa nia ka haea ana hasa nia e sifo mai faasia i langi?>>

⁴³ Ma a Jesus e oolisida ka urii, <<Molu aalua faasia na ngunungunulaa i matangamiu. ⁴⁴ E langi ta wane so ka lea mai siagu lea na Maa nau na e fale nau mai e langi kasi talai nia mai i siagu. Ma tara nau kuka tataeauria na mouria ana fe dani i'isi. ⁴⁵ Na profet gi da kede daka urii, <A God ka faatolomainia tooa gi sui go.> Ma so ni tei na e rongoa na Maa ma ka ngalia na haitamadooaa faasi nia, gera ka lea mai siagu. ⁴⁶ Ma e langi ta wane ka rikia na Maa. Tee taifilia na wane na e ita mai faasia a God go na e rikia naa na Maa. ⁴⁷ Doo mamana nau ku haea fuagamu, so ni tei na e manata mamana, nia ka too ana na mouria firi. ⁴⁸ Ma i nau naa na fanga ana na mouria. ⁴⁹ Na koo gamu gi da ania na beredi baa na da alangia ana <mana> i laona aanogwou, ma gera ka mae go ada. ⁵⁰ Sui na fanga na e sifo mai faasia i langi, so ta wane na e ania, e afetai nia ka mae. ⁵¹ Ma i nau naa na fanga ana na mouria faasia i langi. Lea so ta wane ka ania na fanga naa, i nia ka mouri too ka tau. Ma na fanga nae naa na marikogu, na ku falea eeri na tooa gi i laona molaagali daka mouri.>>

⁵² Ma na tooa gi daka hafali oolisusuu i

matangada kwailiu ma daka bae urii, <<Na wane naa ka fale utaa ana na marikona fuagauria anilana?>>

⁵³ Ma a Jesus ka bae urii fuada, <<Doo mamana nau ku haea fuagamu, lea so e langi musi ania na marikogu ma e langi musi gwoufia na abugu, e afetai muka too ana na mouria. ⁵⁴ Ma so ni tei na e ania na marikogu ma ka gwoufia na abugu, nia ka too ana na mouria firi, ma i nau tara kuka tataea ana fe dani i'isi. ⁵⁵ Sulia na marikogu naa na fanga mamana, ma na abugu naa na gwoulala mamana. ⁵⁶ Ma so ni tei na ka ania na marikogu ma ka gwoufia na abugu, nia ka too ani nau, ma i nau kuka too ani nia. ⁵⁷ A God na Maa momouri, nia naa e falea nau mai. Ma i nau kuka mouri laugo suli nia. Nia naa, so ni tei na e ani nau, nia ka mouri laugo suli nau. ⁵⁸ Ma nia naa na fanga na e sifo mai faasia i langi. Ma e langi kasi iilingia beredi baa na koo gia gi da ania ma daka mae naa. Sui, so ni tei na e ania na fanga naa, nia ka mouri too ka tau.>>

⁵⁹ Jesus e haea ana si doo naa gi si kada nia faatolomai ana i lao Beu Aabu ni figulaa i Kapaneam.

⁶⁰ Ma na orolada na ootefafurongo nia gi na da rongoa na doo na gi a Jesus e haea, ma daka bae urii, <<Na faatolomaia nia naa e afetai asiana. Tei naa tara ka manata mamana?>>

⁶¹ Ma a Jesus e haitamana na ootefafurongo nia gi da ngunungunu sulia si doo naa, ma nia ka bae urii fuada, <<E utaa? Si baea nae gi e naga gamu? ⁶² E utaa lea so muka riki nau, na Wela nia Iimola gi, kuka ooli uria si gula baa

ku too mai ana i nao? ⁶³ Na doo na e falea na mouria, nia na na Aanoedoo Aabu. Ma na rigitaa nia wane na doo tatagwai go ana. Ma si baea gi na ku haea fuagamu naa na e ngalia mai na Aanoedoo Aabu na e falea na mouria. ⁶⁴ Sui ka urinae boroi, teni wane ani gamu e langi dasi manata mamana go.>> Sulia ita ua na mai i nao, a Jesus e haitamana sui naa ni tei ani gera na e langi si manata mamana, ma ni tei na tara ka fale nia fuana na maalimaea nia gi. ⁶⁵ Ma nia ka bae lau urii, <<Nia naa baa ku haea sui naa ana fuagamu e langi ta wane so ka lea mai siagu, lea so na Maa nau kasi faawaludaa fuana.>>

⁶⁶ Ma e ita ana si kada nae, orolada na ootefafurongo nia gi da aabulo e'ete na ada, ma e langi dasi lea naa fai nia.

⁶⁷ Ma a Jesus e ledia na aakwala ma roo wanefafurongo nia gi ka urii, <<E utaa? I gomolu laugo molu dooria lea faasi nau?>>

⁶⁸ Ma a Simon Peter e oolisia ka urii, <<Lord ae, ni tei lau melu ka lea siana? Ni oe naa na o too ana na baea gi ana na mouria firi. ⁶⁹ Haia, i gemelu melu manata mamana ma melu ka haitamana ni oe naa na Wane Aabu na o lea mai faasia a God.>>

⁷⁰ Ma a Jesus e bae urii, <<Nau naa ku aadafili gamu na aakwala ma roo wane. Ma sui boroi ana ka urinae, tee wane ani gamu nia iilingia na aagalo ta'a.>> ⁷¹ Ana si kada Jesus e bae urinae, nia e manata go ana fuana Judas nae, wela Simon Iskariot. Sulia Judas sui boroi ana nia ta wane ana aakwala ma roo wanefafurongo nia gi, ni nia naa tara ka falea Jesus fuana maalimaea nia gi.

Jesus fai nia oote haasina gi.

7

¹ Ma i buira na doo naa gi, Jesus ka liu galia go ana maefera i Galili gi sulia nia langi kasi dooria lealaa ua fui Judea sulia na wane baita ana Jiu gi seenae gera dooria haungilana. ² Ma teefafangaa gera Jiu gi nia garangi naa. Ma gera alangia na fafangaa naa <<Oobala gi>>. ³ Haia, na haasina Jesus gi gera ka lea mai siana, ma gera ka bae urii fuana, <<Ae. O lea fui Judea fuana oko faatainia teni doo kwaibalatana eeri ootefafurongo oe gi gera ka rikia. ⁴ Sulia lea ta wane e dooria hasa na tooa daka rongoa na hatana ma daka haitamana, langi nia kasi iilia tesidoo ka aagwa. Lea o iilia si doo baita oro gi, nia diana go na o lea oko iili faatai ana eeri na molaagali sui gera ka haitamana.>> ⁵ Na haasina gi gera bae urinae fuana sulia gera boro langi gera kasi manata mamana go ani nia.

⁶ Haia, Jesus ka bae urii fuagera, <<Nia e langi si dao ua ana si kada nau eeri kuka iilia na doonae gi. Haia, ma ni gamu mamalana go ana si kada molu iilia ana doo gi molu dooria. ⁷ Tooala molaagali na e afetai gera ka maani uula ani gamu. Ma ni nau, gera ka maani uula ada ani nau, sulia nau ku hae faatai ana si taa gi na gera iilia ka ta'a gi. ⁸ Molu lea amolu ana fafangaa. Haia, ma ni nau tara nau langi kusi lea go, sulia e langi si dao ua ana si kada nau.>> ⁹ Nia bae urinae sui, ma nia ka too lau i Galili.

Jesus e faatolomai lau.

¹⁰ I buira haasina Jesus gi gera lea na ada uria fangaa baita nae i Jerusalem, Jesus ka lea i burida. Ma nia e lea aagwa go ana, aata ta wane ka haitamana. ¹¹ Ma na wane baita gera Jiu gi gera ka nanisia nuina nafafangaa, ma gera ka ledia daka urii, <<Nia i fai na wane baa?>>

¹² Ma tooa oro asiana gera bae aagwa suli nia daka urii, <<Na wane baa nia wane diana.>>

Ma teni wane aai gi gera ka haea, <<Nia talaia wane oro uria lealaa sulia na sugelaa nia gi.>> ¹³ Sui boroi ana gera ka bae urinae, langi ta wane ada kasi faarai tafa go ana manatalaa gera nae gi sulia Jesus, sulia gera mou ana tooa baita ana Jiu gi.

¹⁴ Na fangaa na nia lea sulia fai maedani e sui naa, ma a Jesus kafi ruu kou laona labata na Beu Aabu nia a God, ma kafi tala'ae faatolomainia na tooa. ¹⁵ Ma na wane baita gi kada gera rongoa, gera ka kwele asiana ana faatolomailaa nia. Ma gera ka urii, <<Wane na langi kasi sukulu go mai ana ta fera. Ma e utaa na nia ka haitamana na doo gi sui?>>

¹⁶ Ana si kada Jesus e rongo gera, nia e oolisi gera ka bae urii, <<Si faatolomailaa nau langi lau na doo nau, na doo a God ana na e oodu nau mai. ¹⁷ Tei na e dooria ka iilia kwaidoorilana a God, tara nia ka haitamana si taa na nau ku faatolomainia ana tooa, nia e lea mai faasia God, ma e langi lau na manataa nau gi i talagu go ana na nau ku faarongo ana. ¹⁸ Lea wane e ainitalo go ana ana si doo sulia na manataa nia gi i talana, nia dooria go ana fuana tooa gi daka tango nia. Ma na wane na e dooria tooa gi gera ka tangoa

na wane na e oodu nia mai nia nana na wane mamana, ma langi nia kasi haitamana sugelaa.>>

¹⁹ Sui Jesus ka bae lau urii, <<Moses e falea na kwaieresia gi fuagamu. Ma langi ta wane ani gamu kasi lea go sulia kwaieresia nae gi. Haia, ma uria taa na molu ka doori haumaeli nau?>>

²⁰ Ma na tooa na gera koni ana si gula nae, gera ka bae urii, <<Oe naa, aagalo ta'a e nii ani oe! Tei naa e doori haumaeli oe?>>

²¹ A Jesus e oolisi gera ka urii, <<Nau ku iilia go tesi doo kwaibalatana baa ana maedani Sabat, sui molu ka kwele asianaan ana. ²²⁻²³ Ma ni gamu haitamana hasa a Moses e falea tee kwaieresia fuamolu, fuana gala wela wane gamu gi gera ka ole-mariko. (E langi lau a Moses na e tala'aea, na koo gamu gi ua mai nao taari.) Ma ana si kada mu lea sulia kwaieresia nae, gamu ka haitamana aadea wela wane gi ana fe dani gi, sui boroi ana fe dani ana Sabat. Sui e utaa na molu ka rakehasui nau kada baa ku guraa wane baa ana mae dani ana Sabat? ²⁴ Muka lugasia keketolaa ta'a na ita mai ana doo mu rikia go agamu. Ma muka keketo ana o'oloa.>>

²⁵ Ma teni tooa gi i Jerusalem gera ka bae urii, <<Boro na wane naa oto baa na wane baita gi da dooria haungilana? ²⁶ Aada fasi! Wane naa nia bae faatai go ana, ma langi gera si haea go tesi doo suusi nia. Gera ka haitamana oto nia naa Christ, na wane aadafililana baa God uria aaoelialaa! ²⁷ Sui taa, lea na Christ e lea mai, tara ta wane langi kasi haitamana si gula na nia e lea mai faasia. Ma na wane naa, golu haitamana go agolu gula na nia e lea mai faasia.>>

²⁸ Haia, ma ana si kada nae, Jesus e faatolomainia na tooa laona Beu Aabu a God. Ma nia e bae baita ka urii, <<Nia mamana nae molu haitamagu ma molu ka haitamana si gula taa na ku lea mai faasia? Haia, nau langi kusi lea mai ana na mamanaa nau i talagu! Ma ni nia na e oodu nau mai, nia e hae doo mamana gi sui. Haia, ma ni gamu langi musi haitamana go naa. ²⁹ Ma ni nau ku haitamana, sulia nia na e oodu nau mai, ma kuka lea mai faasia.>>

³⁰ Ana si kada nae, na wane baita gi gera ka doori dumulilana, ma ka afetai. Sulia nia langi si dao ua ana si kada eeri gera ka aade urinae ana. ³¹ Sui boroi ana gera ka dooria aadea si doo nae, orolana tooa i laona figua nae gera ka manata mamana ani nia. Ma gera ka bae urii, <<Nia naa na Christ, sulia langi ta wane kasi aadea na doo kwaibalatana nia gi lea nia langi si Christ.>>

Gera dooria dumulilana Jesus.

³² Haia, ana si kada na Farisi gi da rongoa tooa gi gera fuaoro aagwa ada sulia a Jesus urinae, gera fai nia na fataabu baita gi gera ka oodua kou teni wane fofolo gi na gera folo usia Beu Aabu a God eeri gera ka dumulia ana si kada nae. ³³ Ma a Jesus ka bae urii, <<Nau na tara kuka too fai gamu go agu ana si kada kukuru, ma tara nau kuka ooli laugo agu siana na wane na e oodu nau mai. ³⁴ Sui tara molu ka nanisi nau, ma tara ka afetai molu ka daotoogu. Sulia e afetai molu ka dao ana si gula na nau tara kuka too ana.>>

³⁵ Ma na wane baita Jiu gi gera ka bae ada i matangada kwailiu urii, <<Wane naa tara ka lea

fui fai naa eeri golu ka langi si riki nia? Utaa? Tara nia ka lea ana fuana fera gera Grik gi, na gula gi teni tooa aga gi da too mai ana, eeri ka faatolomai gera sui? ³⁶ Ma nia ka haea laugo tara golu ka nanisia, ma tara langi golu si riki nia, sulia langi golu kasi haitamana daolaa ana si gula na tara nia ka too ana. Haia, ma na taa na e nii la manatana si kada nia bae urinae ana?
 >>

Aanoedoo Aabu e iilingia kafo mouri.

³⁷ Haia, ma ana fe dani isi ana fangaa naa, nia fe dani initoo ka tasa. Ma ana fe dani nae, Jesus e take, ma ka bae baita ka urii, <<So ni tei na e maeligwou, nia ka lea mai siagu ka gwou ana. ³⁸ So ni tei na e manata mamana ani nau, tara nia ka uusulia si taa baa na Kekedelaa Aabu e haea, <Na kafo momouria tara ka iigwa mai faasia na mourilana.>>> ³⁹ Jesus e haea si doo na sulia Aanoedoo Aabu naa tara ka lea mai siada ni tei gera na da manata mamana ana. Haia, ma ana si kada nae, God langi kasi oodua ua mai na Aanoedoo Aabu siana tei gera na da manata mamana, sulia Jesus langi kasi tae ua eeri ka ooli mai fui langi.

⁴⁰ Teni wane ana figua naa, gera rongoa baelana a Jesus, gera ka urii, <<Wane naa nia na gwounge profet baa na gia maasia!>>

⁴¹ Ma teni wane aai gi gera ka haea, <<Nia na Christ na wane aadafililana baa a God uria aaofialaa!>>

Haia, ma teni wane lau, gera ka haea, <<Na wane aadafililana e langi kasi lea mai faasia i Galili! ⁴² Sulia na Kekedelaa Aabu e haea a Christ

tara ka futa mai ana kwalafaa a David na aaofia, ma ka futa i Betlehem, maefera David e too laugo ana.>> ⁴³ Haia, na tooa naa gi langi gera kasi aalua go tesia manatalaa sulia Jesus. ⁴⁴ Ma bali ana wane gi gera dooria asiana gera ka dumulia Jesus, sui ma ka langi ta wane ka ilila tesia doo ana.

⁴⁵ Na tooa fofolo baa gi langi gera si dumulia go Jesus, ma gera ooli kou siana fataabu baita gi ma na Farisi gi. Ma si kada gera dao naa, na fataabu baita gi ma na Farisi gi daka bae urii, <<Utaa na langi molu si ngalia mai?>>

⁴⁶ Ma gera oolisida urii, <<Sulia gemelu kwele asiana ani nia, sulia langi ta wane aai kasi faarai urinae.>>

⁴⁷ Na Farisi gi gera ka bae urii fuada, <<Boro gomolu, molu manata mamana laugo amolu ana sugelaa nia gi? ⁴⁸ Ta wane ana wane baita golu baa gi langi ta Farisi, gera si manata mamana go ana! ⁴⁹ Na figura nae go ana na gera manata mamana ani nia. Ma gera langi dasi haitamana go na kwaieresia a Moses gi. Nia urinae tara a God ka kwakwaeda.>>

⁵⁰ Haia, ma tee wane ani gera Farisi hatana a Nikodimas baa e lea mai siana Jesus i nao. Nia ka bae urii fuana na Farisi aai gi, ⁵¹ <<Na kwaieresia golu gi e urii, golu ka rongo diana ana si taa na wane e haea, ma golu ka haitamana diana ana taa na nia aadea suifetei golu kafi ketoauria na kwakwaea.>>

⁵²⁻⁵³ Ma gera ka bae urii fuana Nikodimas, <<Utaa? Oe laugo ta wane faasia i Galili? Lea oko iido diana ana Kekedelaa Aabu, oko rikia

i talamu. Langi ta profet hasa tara ka lea mai faasia i Galili!>>

Na geni ooeoe.

8

¹ Haia, ma ana si kada na tooa gi sui da ooli naa uria na luma gera gi, a Jesus ka tae uria gwouna fe uuo da alangia ana Olivtri. ² Ma i ofaidani ana fe dani i buri, nia ka ooli lau uria na Beu Aabu nia a God. Ma na figua baita gera figu gali nia, ma i nia e gwouru, ma ka faatolomaida. ³ Ma na wane faatolomai gi ana kwaieresia gi ma na Farisi gi gera ka ngalia mai tee geni na gera ka daotoona ana ooelaa. Ma daka faatakea i matangada. ⁴ Ma daka bae urii fuana a Jesus, <<Wane faatolomai ae, na geni naa da daotoona ana ooelaa. ⁵ Haia, ma i laona na kwaieresia gi na a Moses e falea fuaga, e haea hasa na geni urii, daka uimaelia ana na fou uria haungilana. Ma na taa naa o haea sulia?>> ⁶ Gera haea si doo naa uria daotoolana tesi doo, eeri daka feengia ana Jesus.

Ma a Jesus e agwaaro ana i aano, ma ka kekede ana ana kakauna na abana i fafo gano. ⁷ Ma si kada da ledi nia ka lea dongaa go ana, nia e take, ma ka bae urii fuada, <<So ni tei ani gamu na e langi kasi aade ta'a, nia ka uia ana tesi fou totongenao.>> ⁸ Sui, nia ka agwaaro lau, ma ka kekede lau i fafo gano. ⁹ Ma si kada gera rongoa si doo naa, gera ka lea naa ada, tee wane sui ta tee wane, e hafali ana na wane waro gi. Ma gera ka tafusia a Jesus ka too na taifili nia fai nia na

geni baa na e take ua go ana i seenae. ¹⁰ Ma i nia ka take lau, ma ka bae urii, <<Geni naa ae, na tooa baa gi da nia naa i fai? E utaa? Ta wane ada kasi oore naa hai so ka keto oe?>>

¹¹ Ma nia e oolisia ka urii, <<Wane baita ae, e langi naa ta wane.>>

Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<Haia, i nau boroi, langi kusi keto oe. O lea na amu, ma langi osi aade ta'a lau.>>

Jesus e iilingia na kwesu.

¹² Jesus ka bae lau urii fuana Farisi gi, <<I nau naa, nau ku iilingia na kwesu fuana tooa gi laona molaagali naa. Wane na e lea mai suli nau, nia langi si liu i laona rorodoa. Nia ka liu laona raralaa, ma ka too ana mouria firi.>>

¹³ Ma na Farisi gi gera ka bae urii fuana, <<Oe amu i talamu ana na o faarongo ani oe. Nia naa afetai fuana melu ka manata mamana ana na baelamu.>>

¹⁴ Jesus ka bae urii, <<Langi go. Sui boroi ana nau ku faarongo ani nau i talagu, taa gi na nau ku haeda nia e mamana, sulia nau ku haitamana si gula taa na nau ku lea mai faasia, ma i fai na tara kuka leauria. Haia, ma ni gamu, langi musi haitamana go si gula nau ku lea mai faasia, ma si gula tara kuka leauria. ¹⁵ Gamu mu keto si doo gi sulia manatalaa wane la molaagali naa go ana. Haia, ma ni nau, langi kusi keto ta wane. ¹⁶ Ma lea nau ku keto ta wane, nau ku keto sulia si manata o'olo. Nau kusi keto ta wane taifili nau, ma i gemere sui go a Maa na e oodu nau mai na mere ililia. ¹⁷ Na kwaieresia gamu gi e haea sui naa, lea roo wane da haea tee si doo sulia si

doo, si taa na daaro haea nia mamana. ¹⁸ Nau ku faarongo ani nau i talagu, ma na Maa na e oodu nau mai, nia laugo na e faarongo go ani nau.>>

¹⁹ Sui, gera ka soeledia Jesus gera ka urii, <<Maa oe e ni fai?>>

Jesus oolisi gera ka urii, <<Gomolu na langi molu si haitamagu ma langi na Maa nau. Lea so molu haitamagu, molu ka haitamana laugo a Maa nau.>> ²⁰ Jesus e haea na doo naa gi ana si kada nia faatolomainia ana tooa i laona Beu Aabu a God, i laona si kade Beu na gera aalua ana bokosi gi na gera aalua ana na falelala gi i laona. Haia, ma ana si kada nae, langi ta wane hasa ka dumulia, sulia nia e langi kasi dao ua ana si kada nia.

E afetai molu lea uria si gula tara ku lea uria.

²¹ Jesus ka bae urii lau fuagera, <<Nau tara kuka lea ma tara muka nanisi nau. Ma tara muka mae, ma a God kasi lukea go si aade ta'alaa gamu gi. Ma e afetai molu ka lea ana si gula na nau tara kuka lea uria.>>

²² Haia, na tooa baita gera Jiu gi gera ka bae urii, <<Nia haea tara afetai go golu ka lea uria si gula na nia tara ka lea uria. Utaa? Tara nia ka haungi nia ana i talana oto?>>

²³ A Jesus e oolisi gera ka bae urii, <<Gomolu naa, molu lea mai faasia na aanofuu naa. Ma ni nau naa, nau ku lea mai faasia i langi. Gomolu naa faasia na molaagali naa. Ma ni nau langi lau faasia na molaagali. ²⁴ Nia naa, nau ku haea sui na tara muka mae, ma a God kasi lukea lau si aade ta'alaa gamu gi. Nia mamana nae, lea langi

molu si manata mamana ana ni nau na wane kuka too ita ua mai ana hafalilaa.>>

²⁵ Sui gera soeledia daka urii, <<Oe ni tei naa? >>

Ma Jesus e oolisida ka bae urii, <<Nau nana si doo naa na ku haea ua na mai fuagamu totongenao laona faatolomailaa nau. ²⁶ Nau ku too ana na doo oro asianaa na ku haitamana kuka haea suli gamu fuana ketolaa gamulaa urida. Wane na nia e oodu nau mai, nia naa na wane mamana. Haia, ma si taa na nia haea fuagu, nia naa nau haea fuana wane gi sui.>>

²⁷ Ma gera langi dasi haitamana go na a Jesus e bae sulia a Maa nia mai i langi. ²⁸ Nia naa, nia ka bae urii fuada, <<Si kada mu aalu nau, na Wela nia Iimola gi, fafona airarafolo, tara muka haitamagu na nau na wane kuka too ita ua mai ana hafalilaa. Ma ana si kada nae, tara muka haitamana na nau langi kusi iilia tesi doo sulia na manatalagu i talagu. Sui si doo gi na Maa e faatolomai nau ana, nia na nau ku haeda fuagamu. ²⁹ Haia, ma Maa na e oodu nau mai naa, nia e too fai nau sulia dani. Nia langi kasi lugasi nau, sulia nau ku iilia si doo gi na e faaele nia sulia dani.>>

³⁰ Ma tooa oro gi gera ka manata mamana ana Jesus si kada gera rongo nia haea si doo naa gi.

³¹ Sui a Jesus ka bae urii fuana tooa gi na gera manata mamana ani nia, <<Lea so muka aade sulia na faatolomailaa nau gi, gamu muka aalu wanefafurongo nau gi mamana naa. ³² Ma lea so ka urinae, tara muka haitamana si doo mamana gi sulia God, haia, ma na doo mamana nae gi na tara ka aade gamu muka too nonilaa.>>

³³ Gera oolisia Jesus, gera ka urii, <<Gami na tooa ana kwalafaa a Abraham na. Langi melu si rao o'oni lau fuana ta wane. Utaa naa oko haea tara mika too nonilaa?>>

³⁴ Jesus ka bae urii lau fuada, <<Doo mamana nau ku haea fuagamu. Tooa na gera roosulia na maluta ta'a gi, na maluta ta'a nae gi naa ka baita ani gera, ma gera ka rao o'oni na ada i farana.

³⁵ Na wane na e too nonilaa, nia na wane e futa ana aebara, ma ka too ana mamanaauria toolaa laona luma maa nia. Ma na wane na e rao go ana, nia langi si too mamana ana aebara. ³⁶ Nia naa, lea ni nau, na Wela nia God, ku faanonilaa gamu, nia na tara gamu kafi nonilaa mamana.

³⁷ Nau ku haitama gamu na tooa ana kwalafaa a Abraham. Sui boroi ana ka urinae, molu ka dooria haungilagu, sulia langi molu si dooria go lealaa sulia na faatolomailaa nau gi. ³⁸ Nau ku bae sulia si taa na Maa nau nia faatainua fuagu. Haia, ma ni gamu mu iilia si taa gi na maa gamu e haeda fuagamu.>>

³⁹ Gera oolisi Jesus daka urii, <<Maa gami naa na a Abraham!>>

Jesus ka urii fuada, <<Lea so ni gamu na kwalafaa a Abraham gi mamana, muka iilia laugo si doo gi nia aadeda gi. ⁴⁰ Haia, ma ni nau ku haea go agu si doo mamana gi fuagamu sulia dani ana si doo gi na ku rongoa mai faasia a God. Sui molu ka dooria amolu na haumaelilagulaa. Sui a Abraham langi kasi aadea go si doo urinae. ⁴¹ Gamu mu aadea laugo si doo gi na maa gamu e aadeda naa.>>

Gera ka bae urii fuana, <<Taifilia a God go na Maa gemelu, ma gemelu naa na wela nia gi mamana.>>

⁴² Jesus oolisida ka bae urii, <<Lea so a God na Maa gamu mamana, muka rakediana laugo fuagu, sui muka langi go. Nau naa ku lea mai faasia God, ma ana si kada nae, nau ku too fai gamu i see. Nau langi kusi lea mai sulia na doorilagu i talagu. A God naa e oodu nau mai. ⁴³ Utaa naa langi molu si rongo haitamana baelagu gi? Nia sulia langi molu si dooria go rongolana. ⁴⁴ Haia, gamu naa, na maa gamu naa a Satan. Nia naa, molu ka dooria iililana na doo gi iilingia nia iilida gi. A Satan na nia na wane fuana hauwanelaa na sulia nia ita ka iilia ua na mai. Ma nia ka lalafusia na mamanaa, sulia nia langi si too ana tesi taa gi na e mamana ani nia. Si kada nia sugea ana ta wane, nia naa nae na aabulolana go ana, sulia nia na wane fuana sugelaa naa, ma nia na maa nia na sugelaa gi sui. ⁴⁵ Haia, doo mamana nau ku haea fuagamu, si doo nae na aadea langi molu si dooria go na manata mamanalaanani nau. ⁴⁶ Haia, ma ni tei ani gamu na e haitamana ka faatainia na taa na nau ku aade ka ta'a ana? Langi! Haia, ma utaa na langi molu si manata mamana ani nau si kada nau ku haea doo mamana gi fuagamu? ⁴⁷ Haia, ni tei gera na da ita mai siana God, gera haitamana daka rongo sulia na baelana. Haia, ma ni gamu naa, gamu langi musi ita mai ana God. Ma nia naa e aadea langi gamu si dooriafafurongolaa.>>

⁴⁸ Sui, gera ka bae urii fuana Jesus, <<Si taa baa

melu haea suli oe nia mamana baa melu haea oe wane faasia Samaria, ma oko too ana na aagalo ta'a.>>

⁴⁹ Jesus oolisida ka bae urii, <<Langi go, i nau e langi kusi too ana ta aagalo. Ma nau ku faa'initoo ana Maa nau, ma ni gamu langi musi faa'initoo go ani nau. ⁵⁰ Ma ni nau naa, nau langi kusi dooria go tooa gi gera ka hae initoo ani nau. A Maa nau na e dooria fuana tooa gi gera ka hae initoo ani nau. Ma ni nia naa laugo na tara ka keketo ana o'ololaa. ⁵¹ Doo mamana nau ku haea fuagamu, so ni tei na e aade sulia faatolomaia nau, tara nia langi kasi mae.>>

⁵² Sui gera oolisia Jesus gera ka bae urii, <<Gemelu kafi haitamamu nae, oe o too ana aagalo! Sulia koo gia a Abraham nia mae naa, ma na profet gi laugo gera ka mae. Utaa na oko haea lea wane aade sulia faatolomaia oe, nia tara ka langi si mae? ⁵³ Koo gia Abraham nia na wane baita, sui nia ka mae go ana. Haia, ma ni oe naa, oe manata hasa oe o baita liufia Abraham? Ma na profet gi laugo na gera mae. Haia, ma ni oe na oe ni tei naa?>>

⁵⁴ A Jesus e oolisi gera ka urii, <<Lea so ni nau go ana ku hae initoo ani nau talagu, si initooa nau nia tatagwai go ana. Haia, na wane fuana ka hae initoo ani nau, nia naa a Maa nau, na molu haea nia na God gamu. ⁵⁵ Sui boroi ana, langi molu si haitamana go a God. Ma ni nau, nau ku haitamana. Ma lea nau ku haea nau langi kusi haitamana, nau tara kuka iilingi gamu na mu haitamana sugelaa asiana. Haia, ma ni nau ku haitama diana asiana na ana, ma kuka aade sulia baelana. ⁵⁶ Haia, na koo gamu Abraham

nia eele asianaal sulia tara nia ka rikia na lealaa nau mai. Ma nia ka rikia naa, ma ka eele asianaal sulia.>>

⁵⁷ Ma gera ka bae lau urii fuana, <<Nwalae! Lima aakwala fe ngali kasi sui ua ani oe, sui oko haea o rikia Abraham?>>

⁵⁸ Jesus e oolisi gera ka bae urii, <<Doo mamaana nau ku haea fuagamu: Si kada Abraham langi kasi futa ua, nau naa nau ku too naa.>>

⁵⁹ Ana si kada nae, gera ka ngalia na fou giuria uimaelilanalaal sulia nia bae urinae. Sui, nia ka aagwa nia faasi gera, ma ka lea faasia na Beu Aabu.

A Jesus e guraa na wane maa rodo.

9

¹ Si kada a Jesus e liliu ana, nia ka rikia tee wane na maana e rodo ita ua mai ana si kada e futa ana. ² Ma na oote fafurongo nia gi da ledi nia daka urii, <<Wane faatolomai ae, na aade ta'alana ni tei naa e aadea na maana na wane naa ka rodo ita ua na mai ana futalana? Na aade ta'alaa nia i talana langi na aade ta'alana na maa nia ma ni tee nia?>>

³ Ma a Jesus e oolisida ka urii, <<Na maa rodoa na e haungia, langi lau sulia na aade ta'alaa nia i talana ma langi na aade ta'alana na maa nia ma ni tee nia. Na maana e rodo hai muka rikia na rigitalana a God e rao ani nia. ⁴ Gia ka ili dongaa ana na raoa nia gi a God na e fale nau mai, ana si kada e dani ua. Sulia na rodo e garangi naa, si kada baa langi ta wane kasi rao naa. ⁵ Si kada ku too ana i laona molaagali, nau ku iilingia na kwesu baita fuana na tooa.>>

6 Ma i buira a Jesus e haea si doo naa, nia ka ngisu i hae gano, ma ka buia mamago ana si ngisu, ma ka uusua ana na maana na wane nae.

7 Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<O lea oko taufia na maamu i laona na lobo i Siloam.>> (Si hata naa, na malutana <<Eresia>>.) Ma na wane nae e lea ka taufia na maana, ma nia ka aada.

8 Ma na tooa gi fera nia ma na tooa gi na da riki nia baa e gani doo go ana i nao, daka ledida kwailiu, <<Nia na wane baa e gwouru ma ka gani doo go ana naa?>>

9 Ma teni tooa gi daka urii, <<I nia naa naa.>>

Ma teni tooa gi lau daka bae urii, <<I nia e langi naa, ma nia mone e aada iilingia.>>

Ma na wane nae i talana ka bae urii, <<I nau na wane baa naa naa.>>

10 Ma gera ka ledia, <<Na maamu e aada utaa naa?>>

11 Ma nia e oolisida ka urii, <<Na wane na hatana a Jesus na e haungainia si mamago, ma ka uusua ana na maagu. Ma nia ka haea fuagu ku lea kuka taufia na maagu i laona na lobo i Siloam. Sui nau ku lea, ma si kada ku taufia ana na maagu, na maagu ka aada naa.>>

12 Ma gera ka ledia lau urii, <<I nia e nii i fai?>>

Ma nia e oolisida ka urii, <<Nau ku lalafusia.>>

13 Ma i buri, gera talaia na wane baa siana na Farisi gi. **14** Haia, ma fe dani nae a Jesus e haungainia ana mamago, ma ka guraa na maana na wane naa, fe dani Sabat. **15** Ma na Farisi gi da ledia lau na wane naa e utaa naa e aadea ka aada naa. Ma nia ka haea urii fuada, <<A Jesus

e aalua mamago faafia na maagu. Sui ku taufia na maagu, ma na maagu ka aada naa.>>

¹⁶ Ma teni wane ada na Farisi gi daka bae urii, <<Na wane naa na e iilia si doo naa, e langi si lea mai faasia a God, sulia nia langi kasi roosulia na kwaieresia sulia na Sabat.>>

Ma teni wane lau daka urii, <<Na wane na e ta'a so ka iili utaa ana si kwaibalatana baita urinae gi?>> Ma langi dasi aala go ada sulia doo nae.

¹⁷ Sui na Farisi gi daka ledi urii lau ana na wane nae, <<Haia, oe naa o haea a Jesus e guraa na maamu, na taa na o haea suli nia?>>

Ma nia ka urii, <<I nia na profet.>>

¹⁸ Ma na wane baita ana Jiu gi, da oote gera ana manata mamanalaa hasa na maana e rodo ua na mai. Ma gera ka soea mai na maa nia ma ni tee nia. ¹⁹ Ma gera ka ledi daaro urii, <<Na wela gomoro naa? Gomoro haea hasa na maana e rodo ua ana si kada e futa mai ana. Ma si taa naa e aadea nia ka aada naa si kada naa?>>

²⁰ Ma na maa nia ma ni tee nia daaro oolisida daka urii, <<Gemere mere haitamana nia na wela gemere, ma mere ka haitamana na maana e rodo ua mai ana si kada e futa ana. ²¹ Sui taa, mere lalafusia si taa naa e aadea ka aada naa, langi ni tei na e guraa na maana. Molu ledi nia kou, sulia nia e baita naa ma nia ka bae ana i talana!>> ²² Na maa nia fai nia ni tee nia daaro haea si doo naa sulia daaro mou ana na wane baita gi ana Jiu. Sulia gera da kwaialafaafi sui naa, hasa lea ta wane e haea a Jesus naa na Christ, na wane baa a God e filia, langi dasi faalamainia ka ruulaa i laona Beu Aabu ni figulaa gi. ²³ Nia naa na maa nia fai

nia ni tee nia daaro ka haea, <<I nia e baita naa. Molu ledia kou!>>

²⁴ Sui gera ka soea lau mai na wane baa na maana e rodo i nao, ma gera ka bae urii fuana, <<O bae aalangai i nao na a God tara oko haea naa doo mamana gi naa! Gemelu haitamana na wane naa na wane ta'a.>>

²⁵ Ma na wane naa e oolisida ka urii, <<I nau ku lalafusia i nia na wane ta'a ma e langi. Tesi doo ku haitamana naa go agu e urii, na maagu e rodo i nao, sui ana si kada naa nau kuka aada naa.>>

²⁶ Ma gera ka ledia lau urii, <<Na taa na nia e iilia ani oe? Ma nia ka guraa utaa ana maamu? >>

²⁷ Ma na wane naa e oolisida ka urii, <<I nau ku haea sui naa fuagamu baa, sui langi molu si rongoa go. Uriia taa naa molu ka doori rongoa lau? I gomolu laugo molu dooria molu ka hau ana wanefafurongo nia gi oto mone?>>

²⁸ Gera bae tataga fuana ma daka urii, <<Ni oe na wanefafurongo nia. I gemelu na wanefafurongo nia gi a Moses ana naa. ²⁹ Sulia gemelu melu haitamana a God e bae fuana a Moses. Sui na wane naa, melu lalafusia nia lea mai faasia i fai!>>

³⁰ Ma na wane naa e oolisida ka urii, <<Nau ku kwele asianaa ani gomolu. Sulia nia e guraa na maagu, sui molu ka haea langi molu si haitamana go amolu i fai na nia lea mai faasia.

³¹ Golu sui, golu haitamana a God langi kasifafurongo uria na tooa ta'a gi. Nia efafurongo ana uria na tooa gi na da hae baita ani nia, ma daka iilia si taa gi na nia e dooria hai gera ka

iilia. ³² E ita ua mai ana hafalilana na molaagali, e langi gia si rongoa ua hasa ta wane ka guraa na maana na wane na e rodo ita ana si kada e futa ana. ³³ Ma lea so na wane naa e langi si lea mai faasia a God, e afetai nia ka iilia ta si doo urinae.>>

³⁴ Ma gera ka rakehasu asiana, ma gera ka bae urii fuana, <<Ni oe o ta'a asiana ita ua mai ana futalamu! Utaa na oko hasi uria na faatolomai doo fuamelu?>> Sui gera ka langi si faalamainia naa uria na ruulaa i laona Beu Aabu ni figulaa gi.

³⁵ Sui a Jesus e rongoa gera iilia si doo naa fuana na wane naa. Ma nia ka daotoona ma ka bae urii, <<Ni oe o manata mamana ana na Wela nia Iimola gi?>>

³⁶ Ma na wane naa e oolisia ka urii, <<Aarai ae, o faarongo nau, ni tei nae, hai kuka manata mamana ani nia?>>

³⁷ Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<Ni oe o riki nia sui naa, ma i nia naa na o bae fai nia ana si kada nae.>>

³⁸ Ma na wane naa ka haea, <<Lord ae, i nau ku manata mamana naa ani oe.>> Ma nia ka boururu i hae gano i maana aena a Jesus.

³⁹ A Jesus ka bae urii, <<I nau ku lea mai i laona na molaagali naa uria na ketolaa, eeri na tooa gi na maada e rodo, tara daka aada lau, ma na tooa na da aada, tara na maada ka rodo lau.>>

⁴⁰ Ma teni wane ada na Farisi gi na da too i seena fai nia, da rongoa e haea si doo naa, ma daka ledia, <<Ni oe haea na maa melu e rodo laugo?>>

41 Ma a Jesus e oolisida ka urii, <<Lea so gamu ka iilingia na wane maa rodo gi, langi molu si garo. Sui taa, molu haea gomolu aada haitamana na doo mamana gi. Nia na aadea molu ka garo asianaa.>>

A Jesus e iilingia na wane aadasulia na sipsip gi.

10

1 A Jesus e haea fuana na ootefafurongo nia gi ka urii, <<Doo mamana nau ku haea fuagamu, na wane na langi kasi ruu ana maehaga laona na baa gera na sipsip gi, ma ka ruu go mai ana i buira na baa, i nia na wane bebeli. **2** Ma na wane aai naa na e ruu mai ana maehaga, i nia naa na wane na e aadasulia na sipsip gi. **3** Na wane fofolo ka ifingia na maehaga na baa fuana, ma na sipsip gi daka rongoa na lingenea. I nia e soe hatada na sipsip nia gi ma ka talaida i maa. **4** Ma si kada nia e talaia na sipsip nia gi sui i maa, nia ka eeta i nao ada, ma gera ka lea i buira sulia da rongo haitamana na lingenea. **5** Ma e afetai daka lea i buira ta wane ete. I gera daka tafi faasi nia, sulia langi dasi rongo haitamana na lingenea.>>

6 Si kada Jesus e baea si oomelawanea naa fuada, gera langi dasi haitamana go na malutana.

7 Nia naa, a Jesus ka bae lau urii, <<Doo mamana nau ku haea fuagamu, i nau ku iilingi na maa uria na ruulaa ana fuana na sipsip gi.

8 Na wane baa gi da dao mai i nao ani nau, gera iilingia na wane bebeli gi, ma na sipsip gi langi dasi roo go suli gera. **9** I nau ku iilingia

na maehaga uria na ruulaa. Ma so ni tei na e ruu mai ani nau, nia ka mouri. Tara nia ka ruu mai ma ka ruu kou ma ka daotoona na doo diana gi. ¹⁰ Na wane bebeli e dao go mai ana uria na belilaa ma na hauwanelaa ma na kwailabasidoolaa. I nau ku dao mai eeri muka too ana na mouria na e diana ka tasa.

¹¹ <<I nau ku iilingia laugo ta wane na e aada diana sulia sipsip gi. Ma nau kuka aade aagau uria maelaa usia na sipsip nau gi. ¹² Ma na wane aai na e rao uria na folilaa ma na sipsip gi langi doo nia gi, si kada nia ka rikia na kui kwasi e lea mai, nia ka tafusia na sipsip gi, ma ka tafi na ana. Ma na kui kwasi e lea mai ka haungia teni sipsip gi ma ka tagalangaia teni sipsip aai gi. ¹³ Na wane nae e tafi na ana sulia nia e rao go ana uria folilaa, ma ka langi si oga nia go uria na sipsip gi. ¹⁴⁻¹⁵ I nau ku aada diana usia sipsip gi, ma kuka maabe uria maelaa fuana sipsip nau gi. Ma gera ka haitamagu, ma i nau kuka haitamada laugo, iilingia laugo a Maa e haitamagu ma i nau laugo ku haitamana laugo. ¹⁶ Ma teni sipsip nau gi laugo na langi gera kasi too ua laona baa, gera na sipsip nau gi laugo. Ma tara kuka ngalida laugo mai. Ma gera ka rongo haitamana lingeegu. Haia, ma tara gera ka too oofu laona teeaabui sipsip nau fai nia na sipsip na da too ua na mai. Ma tara kuka aadasulida teefou.

¹⁷ <<Na Maa e rakediana fuagu, sulia nau ku eekwatainia na mourilagu uria na maelaa eeri kuka mouri lau. ¹⁸ Langi ta wane hasa ka haungi nau, lea langi kusi lugasia fuana. Ma nia naa na kwaidoorilagu. Nau ana i talagu nau ku too ana

mamanaa uria lugasilagu i talagu uria maea ma uria mouria laugo. Haia, si doo naa na Maa nau haea kuka aadea.>>

¹⁹ Ma ana si kada nae, tooa Jiu gi langi gera kasi aalua na tesi manatalaa sulia Jesus sulia si doo gi na nia e haeda. ²⁰ Orolada gera haea, <<Wane naa e nue ma ka too ana aagalo ta'a. Langi molu si fafurongoa!>>

²¹ Haia, ma teni tooa ada gera ka bae urii, <<Na wane na e too ana aagalo e afetai ka bae urii loko! Ma na wane na e too ana aagalo e afetai ka guraa tooa maada e rodo ma gera ka aada lau!>>

Jesus e haea nia fai nia Maa nia daaro tee doo.

²² Ana si kada ana uuni gwagwaria, na Jiu gi gera figu i Jerusalem uria Fangaa ana Faaabulana Beu Aabu a God. ²³ Ma Jesus e too laugo laona labata ana Beu Aabu nae, ma ka liliu go ana i laona taofa a Solomon. ²⁴ Haia, ma ana si kada tooa gi gera rikia, gera ka koni mai siana, ma gera ka soeledia daka urii, <<Gami kwaimaasi ka tau asianaa. O haea o'olo ana fuagami! Oe naa na Christ, na wane aadafililana a God uria aaofialaa ma e langi?>>

²⁵ A Jesus e oolisida ka urii, <<Nau ku haea sui naa fuagamu, sui langi molu si dooria go na manata mamanalaa ani nau. Si raoa naa gi ku aadeda naa na Maa nau na e haea kuka aadeda, gera ka faatainia nau ni tei. ²⁶ Sui molu si dooria go na manata mamanalaa, sulia gamu naa gamu langi lau na sipsip nau gi. ²⁷ Na sipsip nau gi na da fafurongo uria na lingenea baelagu, ma i nau kuka haitamada ma daka lea i burigu. ²⁸ Ma

kuka falea na mouria firi fuada, ma e afetai daka mae. Ma e afetai ta wane ka lauda faasi nau. ²⁹ Na Maa nau na e falea na sipsip naa gi fuagu, nia e baita ka liufia na doo gi sui. Ma e afetai ta wane ka laua na sipsip naa gi faasi nia. ³⁰ I nau fai nia a Maa, gemere tee doo go.>>

³¹ Ma ana si kada nae, na tooa gi gera ka konia lau mai na fou gi eeri gera ka uimaelia Jesus. ³² Ma Jesus ka soeledi gera urii, <*I gamu mu rikia sui naa si raoa diana oro gi na i nau ku iilia faasia na Maa.* Haia, ma si raoa taa ana na raoa naa gi na mu dooria haungilagu faafia?>>

³³ Gera ka oolisia urii, <*Gemelu si ui oe faafia na raoa diana gi o aadeda.* Melu dooria ui oe faafia o bae tataga ana God. Sulia oe na wane go ana, ma oko haea oe a God!>>

³⁴ Jesus e oolisi gera lau ka urii, <*Na baelaa gi e too laona Kwaieresia gamu, a God e haea ka urii.* <*I gamu na God gi.*> ³⁵ Haia, ma ni golu haitamana na doo gi sui i laona Kekedelaa Aabu, nia mamana teefou katau. Haia, a God e alangia na koo gia ana god gi. Gera na tooa na God e bae fuada. ³⁶ Nau naa, nau wane Maa e aadafilia ma ka oodu nau mai laona molaagali naa. Haia, ma e utaa na molu ka haea nau ku bae tataga ana God si kada ku haea ana nau Wela nia? ³⁷ Lea nau langi kusi aadea na raoa gi na Maa nau e dooria kuka aadea, langi musi manata mamana go ani nau. ³⁸ Sui lea nau ku iilia na raoa gi na Maa e dooria, molu ka manata mamana mone amolu ana si raoa nae gi, sui boroi ana molu ka langi si manata mamana ana si taa gi na nau ku haeda fuagamu. Lea so molu ka aadea na doo

naa gi, tara muka haitamana diana na Maa e too i lalo ani nau ma i nau laugo ku too i lalo ana Maa.>>

³⁹ Ma ana si kada nae laugo, gera ka dooria daua Jesus, sui nia ka haufini nia na ana faasi gera.

⁴⁰ Ma Jesus ka ooli lau i bali kafo ana Jodan, ma nia ka too i seenae ana si gula baa John e siuabua ana tooa gi i nao. ⁴¹ Ma na tooa oro asianaa gera lea mai siana Jesus, ma gera ka bae fuagera kwailiu daka urii , <<A John langi kasi aadea go teni doo kwaibalatana, sui na doo gi nia bae sulia ana wane naa, nia e mamana sui go.>> ⁴² Ma na tooa oro gi ana gula naa gera ka manata mamana ana a Jesus.

Sulia a Lasaros.

11

¹ Tee wane hatana a Lasaros e matai. I nia e too i fera Betani fai nia na roo waigeni nia ni Mary ma ni Mata. ² Ni Mary nae baa e ikia na aena a Jesus na Lord ana na gwai momoko, ma ka uusua ana na iifuna ketena. Haia, na waiwane nia a Lasaros na e matai. ³ Ma na roo geni naa gi da fale baeauria a Jesus daka urii, <<Lord ae, na ruana rakediana oe baa e matai.>>

⁴ Ma si kada a Jesus e rongoa si doo naa, nia ka bae urii fuana nafafurongo nia gi, <<A Lasaros langi kasi mae ana mataia naa. Na mataia naa e haungia hai ka faatainia na baitalana a God ma eeri na tooa gi daka faa'initoo nau na Wela nia a God ana.>>

⁵ Haia, a Jesus e rakediana ana a Lasaros ma na roo waiwane nia gi ni Mata ma ni Mary. ⁶ Sui boroi ana, si kada a Jesus e rongoa a Lasaros e matai naa, nia ka too lau ana si gula nae e too ana, sulia roo fe dani. ⁷ Sui a Jesus ka bae urii fuana ootefafurongo nia gi, <<Golu ooli lau uria i Judea.>>

⁸ Ma na ootefafurongo nia gi da oolisia daka urii, <<Faatolomai ae, e langi kasi tau go baa, na tooa i Jiu gi da dooria na haungilamu ana fou. Sui oko dooria laugo na oolilaa i seenae?>>

⁹ Ma a Jesus ka bae urii, <<Ana tee fe hato na hato e tala ita i ubongi lea ka dao i haulafi. Lea so ta wane ka liu ana si kada na hato e tala, afetai ka taafainia, sulia nia e rikia na folaalana na molaagali naa. ¹⁰ Sui laugo lea ta wane e galo i laona rodo, nia ka taafainia, sulia e langi ta folaalaa fuana.>> ¹¹ Ma a Jesus ka bae lau urii, <<Na ruana golu baa a Lasaros e teo naa, ma tara nau ku lea, kuka faaadaa.>>

¹² Ma na ootefafurongo nia gi da oolisia daka urii, <<Lord ae, lea so nia ka teo go ana, tara ka diana lau.>>

¹³ Na malutana na baelaa a Jesus hasa a Lasaros e mae naa. Sui gera manata hasa i nia e teo mamana. ¹⁴ Nia naa, a Jesus ka faarongo folaa ana fuada ka urii, <<A Lasaros e mae naa. ¹⁵ Ma uria na dianalaa gamu, nau ku eele sulia kusi too siana, hai molu ka manata mamana ani nau. Haia, golu lea siana.>>

¹⁶ A Tomas (na gera alangia ana <Na Iu>) ka bae urii fuana na ootefafurongo gi, <<Golu lea

agolu fai nia na faatolomai, eeri golu ka mae laugo fai nia!>>

¹⁷ Ma si kada a Jesus e dao ana, fai fe dani e sui naa i buira na gera aalua ana a Lasaros. ¹⁸ Na fera Betani e too garangia i Jerusalem, e bobola fai nia oolu kilometer. ¹⁹ Ma tooa oro i Judea gi da dao uria na maatoolana ni Mata ma ni Mary, uria na faagwagwarilana na manata daaro sulia na waiwane daaro e mae.

²⁰ Ma si kada ni Mata e rongoa a Jesus e dao mai, nia ka lea uria rikilana. Ma ni Mary ka too go ana i luma. ²¹ Ni Mata ka bae urii fuana a Jesus, <<Lord ae, lea so oko too go amu i seenaa, afetai na waiwane nau ka mae. ²² Boroi ana, ni nau ku haitamana si kada naa boroi ana, a God haitamana ka falea go ana tesi taa na o gani nia uria.>>

²³ Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<Na waiwane oe tara ka mouri lau.>>

²⁴ Ma ni nia e bae fuana a Jesus ka urii, <<Nau ku haitamana tara nia ka mouri lau ana fe dani i'isi.>>

²⁵ Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<I nau naa na ku tataea na tooa gi ma ku falea lau na mouria fuada. So ni tei na e manata mamana ani nau, nia ka mouri, boroi ana so nia ka mae naa. ²⁶ Ma so ni tei na e mouri ua ma ka manata mamana ani nau, e afetai nia ka mae. Haia, ma ni oe, o manata mamana ana si doo naa?>>

²⁷ Ma nia e oolisia ka urii, <<Iiuka, Lord. I nau ku manata mamana ana i oe naa na Christ, na Wela nia a God na gami maasia na ka lea mai i laona molaagali.>>

²⁸ Ma i buira naa ni Mata e haea si doo naa, ni nia ka ooli ma ka soe aaroaro ana na haasina ni Mary, ma ka bae urii fuana, <<Na faatolomai e dao naa, ma nia ka doori riki oe.>> ²⁹ Ma si kada ni Mary e rongoa si doo naa, nia e tatae ma ka lea ali'ali siana. ³⁰ Haia, a Jesus kasi dao ua mai fera, e too ua go ana mai ana si gula baa ni Mata e daotoona ana. ³¹ Ma na tooa gi na da too i luma fai nia ni Maryuria na faagwagwarilana na manatana, da lea laugo i buira si kada da rikia e tatae ma ka lea ali'ali kou i maa. Gera da manata ada hasa ni nia e lea siana na kwaingeiauria na aangilaa i seenae.

³² Ma si kada ni Mary e dao ana si gula nae a Jesus e too ana, nia ka rikia ma ka boururu i maana aena, ma ka bae urii, <<Lord ae, lea so oko too go amu i seenaa, na waiwane nau e afetai ka mae.>>

³³ Ma a Jesus e rikia ni Mary e aangi ma na tooa gi naa da lea mai fai nia da aangi laugo, ma nia ka kwaimanatai ma ka liobukonu asiana. ³⁴ Ma a Jesus e ledi gera ka urii, <<Fai na molu aalua ana?>>

Gera oolisia ka urii, <<Lord ae, o lea mai ma oko rikia amu.>>

³⁵ Ma a Jesus ka aangi. ³⁶ Ma na tooa i Jiu gi daka bae fuagera kwailiu urii, <<Gamu rikia agamu na rakedianalaa baita nia fuana a Lasaros!>>

³⁷ Ma teni tooa ada lau daka bae urii, <<I nia e guraa na wane maana e rodo. Uria taa nia kasi luia a Lasaros faasia na maea?>>

³⁸ A Jesus ka liobukonu asiana lau, ma ka lea siana na kwaingeia. Na kwaingeia nae, na

faaluma nae fai nia tee gwe fou baita na da aalua usia na maana. ³⁹ Ma a Jesus e ooduda ka urii, <<Molu lafua na fou naa!>>

Ma ni Mata na waiwane nia na wane na e mae, e oolisia ka urii, <<Lord ae, na fai fe dani e sui naa i buira na aalulana. Nia ka moko ta'a naa nae!>>

⁴⁰ Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<I nau ku haea sui na fuamu baa lea so oe o manata mamana ani nau, tara oko rikia na baitalana a God.>> ⁴¹ Ma gera ka lafua na fou nae. Sui a Jesus e aada alaa i langi ma ka fooa urii, <<Maa ae, nau ku baelafe oe sulia ofafurongo na mai urii nau. ⁴² I nau ku haitamana na ofafurongo urii nau sulia dani. I nau ku haea si doo naa hai na tooa naa gi i see daka manata mamana ana na o oodu nau mai.>> ⁴³ Ma i buira na e haea si baea naa, nia ka rii baita ka urii, <<Lasaros ae, o haga mai i maa!>> ⁴⁴ Ma na wane na e mae naa ka mouri lau ma ka haga na mai i maa. Ma na roo aena gi ma na roo abana gi da afua ana na maku ni afulana na wane mae, ma na maana da afua laugo. Ma a Jesus ka bae urii fuada, <<Molu lukea na maku naa gi faasia, ma molu ka lugatainia.>>

Gera manata uria haungilana Jesus.

⁴⁵ Ma na tooa oro i Jiu gi na da dao mai siana ni Mary, gera rikia si doo naa a Jesus e iilia, ma daka manata mamana ani nia. ⁴⁶ Haia, ma bali ani gera, da ooli siana Farisi gi ma gera ka uunuunu suli taa gi na Jesus e aadea. ⁴⁷ Haia, na Farisi gi ma na fataabu baita gi gera ka oofu uria baelaa fai nia na wane baita gi, ma gera ka bae urii, <<Taa na tara golu ka aadea ana wane

naa? Sulia doo kwaibalatana oro gi naa na nia e aadeda. ⁴⁸ Ma lea golu ka lugasia wane naa ka tasa dongaa go ana, tara na tooa oro gi daka manata mamana ana, ma tara na wane baita gi faasia i Rom tara gera ka rakehasui golu naa. Ma lea urii nae, tara gera ka tagalangainia na Beu Aabu a God, ma gera ka labasia na maefera gia!
 >>

⁴⁹ Ma tee wane ani gera hatana a Kaeafas na fooanigwou ana si kada nae ka bae urii, <<Gomolu boro molu nue asiana! ⁵⁰ Gomolu si haitamana go nia diana fuana ta wane ka mae, eeri gera ka langi si haungia wane gi sui?
 >> ⁵¹ Haia, ma si baelaa na Kaeafas nia e haea naa, langi lau na doo i manatana taifilia. Sulia nia na fooanigwou ana si kada nae, ma nia naa a God ka aalua na manatalaa nae i liona. Haia, si baelaa nia haea sulia Jesus tara nia ka mae uria kwai'adomilana na tooa i Jiu gi. ⁵² Ma nia langi kasi mae usia na wane i Jiu gi go ana taifilida. Nia mae eeri na wela God gi sui na gera too ana fera gi sui, gera ka oofu fai gera na Jiu gi eeri ka aalua tee oofuofua.

⁵³ Ma hafali ana fe dani na Kaeafas haea si baelaa nae gi, gera ka tala'ae na haungailana si manata oro fuana gera ka haungia a Jesus. ⁵⁴ Sulia si doo nae, a Jesus ka langi si liu faatai ana lolofaa i Judea. Ana si kada nae, nia ka lea faasia si gula nae, ma ka lea fai nia ootefafurongo nia gi gera ka lea gera ka too ana ta fera garangia na aanogwou na hatana i Ifrem.

⁵⁵ Ana si kada nae, nia garangia na maedani ana Fangaa ana Lofoagaua gera Jiu gi. Ma na

tooa oro gera ka lea kou fui Jerusalem i naona na Fangaa naa uria iililana ada teni si doo sulia na maluta gera gi eeri gera ka faalu i maana God suifetei kafi dao ana maedani Fangaa. ⁵⁶ Ma na tooa gi gera ka nanisia Jesus. Ma ana si kada nae, gera oofu sui mai i laona labata ana Beu Aabu a God, gera ka ledi gera kwailiu daka urii, <<Utaa? Gomolu manata tara nia ka dao mai ana Fangaa? Boro langi go oto!>> ⁵⁷ Gera bae urinae sulia na fataabu baita gi ma na Farisi gi gera aalu baea siana tooa urii, lea ta wane ka haitamana gula Jesus nia e too ana, nia ka faarongo gera ana eeri gera ka dumulia.

Ni Mary e igitainia gwai fafona aena Jesus.

12

¹ Si kada oono maedani ua i naona Fangaa ana Lofoagaua, Jesus fai nia na ootefafurongo nia gi gera ooli lau fui Betani, na maefera a Lasaros baa a Jesus e faamouria faasia na maea. ² Gera aade aagau ana si fanga i seenae fuana Jesus. Lasaros laugo na ta wane ada na tooa na gera soe mai uria fangalaa oofu fai nia a Jesus. Ma ni Mata ka toia fanga fuagera. ³ Ma ni Mary ka ngalia mai tee botele ana gwai ni gwaitaa na da alangia ana <<nad>>, na folilana e baita asiana. Ni Mary e ngalia mai ka igitainia i fafona roo aena a Jesus gi uria faabaitalana. Sui ni Mary ka uusua roo aena Jesus gi ana iifuna. Ma ana si kada nae, na luma naa ka fungu ana momokofana diana na gwai naa. ⁴ Haia, a Judas Iskariot, na fafurongo baa tara ka falea a Jesus fuana maalimaea nia

gi, nia e bae kou ka urii, ⁵ <<Utaa naa nia langi kasi faafoli ana na gwai diana naa? Na gwai naa lea so nia ka faafoli ana, tara nia ka ngalia ana si malefo e bobola fai nia si folilaa ta wane e rao uria sulia tee fe ngali. Haia, si malefo nae haitamana oko ngalia oko adomia na tooa siofaa.>>

⁶ Judas e haea si doo na langi lau sulia nia manata uria adomilana tooa na gera siofaa. Ma sulia go ana nia ta wane fuana belilaa. Haia, ma ni nia laugo na wane fuana aadalaa sulia wai malefo gerafafurongo gi. Ma si kada gi sui, nia haitamana ka labasia go ana si malefo fuana i talana.

⁷ Ana si kada nae, Jesus ka bae urii, <<Langi osi suusia lau na geni naa! Ma nau ku dooria nia ka taingainia mai na gwai naa uria uusulana ana nonigu si kada gera aalu nau ana. ⁸ Ma tooa na da siofaa gera too go ada fai gamu sulia dani. Haia, ma ni nau tara nau langi kusi too tau lau fai gamu.>>

Gera manata uria haungilana a Lasaros.

⁹ Tooa oro gi gera rongoa Jesus e too i Betani ma gera ka lea siana. Gera lea langi lau sulia Jesus go ana taiflinia too i fera nae. Ma gera lea laugo uria rikilana Lasaros baa a Jesus e faamouri nia faasia maea. ¹⁰⁻¹¹ Ma na orolana tooa i Jiu gi gera lugasia na fataabu baita gi ma gera ka manata mamana na ada ana Jesus sulia nia faamouria a Lasaros faasia na maea. Nia naa, na fataabu baita gi gera ka manata laugo uria na haungilana a Lasaros iilingia laugo na gera manata uria haungilana a Jesus.

Jesus e ruu i Jerusalem iilingia ta aaofia.

¹² Sui ana ruana fe dani, tooa oro na gera lea mai ana Fangaa baa, gera rongoa a Jesus e lea mai fui Jerusalem. ¹³ Gera lea, daka ngalia mai abana niu gi, ma gera ka lea mai uria kwaitodailaa fai nia Jesus. Ma gera ka rii daka urii, <<Baelafea a God! A God ka faadianaa ana na wane na e lea mai ana hatana a Lord. A God ka faadianaa na aaofiagia i Israel.>>

¹⁴ Si kada nae, Jesus e ngalia tee doo fai ae na hatana dongki, ma ka tae mai i fafona. Si doo na nia faamamanaa ua go mai si taa naa na Kekedelaa Aabu e haea baa e urii, ¹⁵ <<Gamu tooa i Jerusalem, langi musi mou! Mu rikia na aaofia gamu na e tae mai i fafona gale dongki.>>

¹⁶ Haia, ma ana si kada nae, nafafurongo gi langi gera si haitamana ua si doo naa. Sui i buira Jesus e mouri lau ma ka ooli fui langi ana, gera kafi manatatoona na Kekedelaa Aabu suli nia ma si taa naa daka aadea ana.

¹⁷ Na tooa na gera too fai nia Jesus si kada nia soea Lasaros faasia la kwaingeia ma ka aadea ka mouri lau, gera faarongo ana si doo nae fuana tooa oro. ¹⁸ Nia na aadea tooa oro gi gera ka lea mai uria kwaitodailaa fai nia Jesus. Gera lea sulia gera rongoa sui na Jesus e aadea si doo kwaibalatana nae. ¹⁹ Ma si kada nae, na Farisi gi gera ka bae urii ada fuada kwailiu, <<Molu rikia! Sui boroi ana golu ka haungainia manata oro gi, nia e afetai naa. Sulia wane oro gi gera lea na ada sulia na wane naa!>>

Na tooa gi fasnia Gris.

20 Teni tooa gi faasia i Gris da too laugo i matangada na tooa gi na da lea uria i Jerusalem uria na fooalaa ana fe dani baita nae gi. **21** I gera da lea siana a Filip, na wane faasia i Betsaeda i laona na lolofaa i Galili, ma da bae urii fuana, <<Aarai ae, i gemelu melu doori rikia a Jesus.>>

22 Sui a Filip e lea, ka faarongoa a Andrew, ma daaro ka lea ma daaro ka faarongoa a Jesus.

23 Ma a Jesus e oolisi daaro ka urii, <<Si kada nau na Wela nia Iimola gi e dao naa hai kuka too ana na initooa. **24** Doo mamana nau ku haea fuagamu. Lea so ta tee mige ai e langi si asia i laona na hae gano ma kasi mae go, na mige ai nae ka too ua tee doo go ana. Ma lea so nia ka mae taari, nia kafi kwalafia na mige doo oro gi.

25 Ma so ta wane ka rakediana ana na mourilana i talana, tara nia ka mae go ana. Haia, ma lea so ta wane ka falea na mourilana i laona na molaagali naa, tara nia ka ngalia na mouria faalu na e langi si sui. **26** Ma so ta wane e dooria na raolaa fuagu, nia ka lea suli nau, eeri ka aalua na wane ni rao nau, ma ka too ana si gula na ku too ana. Ma na Maa nau ka faabaitaa na wane na e rao fuagu.

27 <<Ma si kada naa, na liogu e bukonu, ma tesi taa na tara kuka haea? Nau tara kuka bae urii, <Maa ae, osi faalamainia si kada naa ka dao mai faafi nau?> Langi. Sulia nia naa si doo na nau ku lea mai uria, hai kuka liu ana si kada naa ana na nonifilaa. **28** Maa ae, oko hae initoo ana na hatamu.>>

Ma ana si kada nae, tesi lingee doo e bae mai faasia i langi ka urii, <<I nau ku ngalia sui na mai

na initooa fuana na hatagu, ma i nau tara kuka iilia lau.>>

²⁹ Ma na figua nae da take i seenae, da rongoa na lingee doo nae, ma teni tooa ada daka haea ada na kukuru. Ma teni tooa gi aai daka bae urii, <<Tee ensel naa e bae mai fuana!>>

³⁰ Sui a Jesus ka bae urii fuada, <<Na lingee doo na e bae mai, e langi lau uria na dianalagu, e bae mai uria na dianalaa gamu ana. ³¹ Ma e dao na ana si kada hai so a God ka ketoa na tooa gi i laona na molaagali naa. Ma si kada naa, a God ka lafua a Satan na wane baita ana na molaagali naa. ³² Ma ana si kada tara gera da tatae nau, i nau tara kuka soea mai na tooa gi sui siagu.>>

³³ (Ma ana si baea naa gi, i nia e faatainia go ana na ai maea na i nia ka mae ana.)

³⁴ Haia, na tooa gi gera ka bae urii, <<Na Kekedelaa Aabu gia e haea na Christ tara langi kasi mae. Haia, ma ni oe, oko haea tara gera ka uua Wela nia Iimola gi. Haia, ma ni tei naa na Wela nia Iimola gi?>>

³⁵ Jesus e oolisida ka urii, <<Nau ku iilingia na kwesu baita. Ana si kada toto'ou na nau ku too ua ana fai gamu. Nia naa, muka roosulia na baelagu si kada na ku too ua ana fai gamu eeri muka aada haitamana na tala diana. Sulia ni tei na e lea lao rorodoa tara ka lalafusia fai na nia lea uria. ³⁶ Si kada na kwesu e too ua ana fai gamu, muka manata mamana ana eeri muka aalua wela ana rralaag i>>

Jesus e haea si doo nae gi, sui nia ka lea na ana faasi gera, ma ka haufini nia na ana faasi gera.

Tooa da oote gera manata mamana.

37 Sui boroi ana Jesus ka aadea doo kwaibalatana oro gi ma gera ka rikia, sui gera langi dasi manata mamana go ani nia. **38** Si doo naa gi nia urinae, eeri ka faamamana na baelaa a profet Aesea e haea ua na mai ana i nao ka mamana, baa nia bae urii, <<Lord, gera langi gera kasi manata mamana go ana baelaa gi na mi ainitalongainia, ma gera langi si aada haitamana laugo na mamanaa oe na o faatainia fuada.>>

39 Ma ana si kada langi gera kasi haitamana manata mamanalaa ana urinae, baelana God na Aesea nae e ainitalo ua mai ana i nao nia kafi mamana. **40** Laona Kekedelaa Aabu, a God e bae urii, <<Nau ku faabokoa naa na maada eeri langi gera kasi rikia. Nau ku faangasia na manatalada eeri langi gera kasi haitamana. Nau ku aade urinae ada eeri gera ka langi si haitamana kari aabulolaa lau mai uri nau fuana kuka faamouri gera.>>

41 A Aesea e haea si doo naa gi sulia nia rikia sui na initooa nia a Jesus, ma nia ka bae sulia.

42 Sui boroi ana ka urinae, wane baita oro ana Jiu gi na gera manata mamana ana Jesus. Sui langi gera kasi bae go sulia fuana wane e'ete gi, sulia gera mounchia na Farisi gi, aata gera ka luida faasia ruulaa ana ta Beu Aabu ni figulaa. **43** Gera manata a'abo asiana uria aadelana si doo fuana wane go ana uria eelelala sulia. Sui langi gera si manata a'abo go uria aadelana si doo fuana God eeri ka eele sulia.

44 Haia, Jesus e bae baita ma ka urii, <<Lea so ta wane e manata mamana ani nau, nia ka manata mamana laugo ana a God na e oodu nau

mai. ⁴⁵ Ma lea ta wane ka riki nau, nia ka rikia a God laugo na e oodu nau mai. ⁴⁶ Nau ku lea mai laona molaagali naa uusulia ta kwesu fuana tooa, eeri ni tei gera na gera manata mamana ani nau, langi gera kasi too laona rorodoa. ⁴⁷ Ma so ni tei na e rongoa baelagu ma langi kasi aade sulia, langi nau na wane ketoa, sulia nau langi kusi lea mai i laona molaagali naa uria ketolaa. Ma nau ku lea mai uria faamourilana tooa gi taari. ⁴⁸ Wane na langi kasi doori nau ma langi kasi dooria aadelaa sulia doo gi ku haeda, tara tesi doo ka ketoa nia e too ana. Na baea nau gi, nia na tara ka ketoa ana fe dani isi. ⁴⁹ Si doo na nia mamana, sulia si kada nau ku babae ana, nau langi kusi bae sulia si doo sulia manatagu i talagu. Na Maa na e oodu nau mai naa, nia haea fuagu si taa naa fuana kuka haea ma kuka bae sulia. ⁵⁰ Ma i nau ku haitamana, tooa gera ka ngalia na mouria firi faasia na baelana. Haia, tesi taa na nau ku haea, nia naa si taa naa Maa e haea fuagu eeri kuka ainitalongainia.>>

A Jesus e saufia na aena ootefafurongo nia gi.

13

¹ Tee fe dani i nao ana na Fangaa ana Lofoagaua, a Jesus e haitamana naa si kada nia e garangi dao naa hai ka tafusia na molaagali naa ma ka lea siana na Maa. I nia rakediana ana na ootefafurongo nia gi na da too i laona na molaagali naa, ma nia e rakediana fuada lelea ka dao i i'isi.

² Ma a Jesus fai nia na ootefafurongo nia gi da fanga ada i haulafia. Ma a Satan e aalua na

manatalaa sui naa i laona na liona a Judas, na wela a Simon Iskariot, hai ka falea a Jesus fuana maalimaea nia gi. ³ A Jesus e haitamana na Maa e falea sui naa na mamanaa gi sui fuana. Ma nia ka haitamana laugo, nia e lea mai faasia a God, ma tara ka ooli laugo siana a God. ⁴ Nia naa, a Jesus ka tatae faasia si gula ni fangalaan ma ka lafua na maku ruruu nia, ma ka kania na maku ni uusunonilaa i liitana. ⁵ Sui nia ka igitainia si kafo i laona na fofo, ma ka saufia na aena ootefafurongo nia gi, ma ka uusuda ana maku na e kania i liitana. ⁶ Ma si kada e dao ana a Simon Peter, nia ka bae urii fuana a Jesus, <<Lord ae, tara oko saufia na aegu naa?>>

⁷ Ma a Jesus e oolisia ka urii, <<Ana si kada naa, oe lalafusia si doo naa nau ku iilia, sui i buri tara oe kafi haitamana.>>

⁸ Ma a Peter ka bae urii, <<Nau mone, langi osi saufia na aegu!>>

A Jesus e oolisia ka urii, <<Lea e langi kusi saufia na aemu, oe langi lau nafafurongo nau.>>

⁹ Ma a Peter e oolisia ka urii, <<Lord, osi saufia lau taifilia na aegu go ana. Oko saufia laugo na abagu ma na ketegu!>>

¹⁰ A Jesus ka bae urii, <<So ni tei e sisiu sui naa, na nonina e faalu teefou naa, ma e langi kesi siufia lau na nonina teefou. Nia ka saufia go ana taifilia na aena. Gomolu sui go molu faalu, ma tee wane go amolu na e langi si faalu.>> ¹¹ A Jesus e haitamana sui naa ni tei naa ka fale nia fuana na maalimaea gi, ma nia naa nia ka bae urii, <<I gomolu sui go molu faalu, ma tee wane go amolu na e langi si faalu.>>

¹² Ana si kada Jesus e saufia aeda sui, nia ka ruufia lau maku ruruu nia sui, nia ka ooli ka gwouru fai gera. Ma nia ka soeledida ka urii, <<Gomolu haitamana malutana si doo na nau ku aadea fuamolu nae? ¹³ Na malutana nia urii: Gomolu molu alangi nau ana Faatolomai fai nia Lord gamu, ma ka bobola asianaa fuana molu ka alangi nau urinae, sulia nau na faatolomai ma i nau na wane baita gamu. ¹⁴ Ma sui boroi ana i nau na faatolomai ma i nau na wane baita gamu, nau kufi saufia go na aegamu. Ma gamu laugo, muka saufia na aegamu kwailiu laugo. ¹⁵ Nau ku iilia si doo nae fuagamu eeri ni gomolu laugo molu ka iilia laugo iilingi nau. ¹⁶ Doo mamana nau ku haea fuagamu, na wane rao nia e langi kasi baita liufia wane baita nia. Haia, na wane na e ngali faarongoa langi kasi baita liufia na wane na e oodu nia. ¹⁷ Muka haitamana diana ana si taa gi na nau ku haea fuagamu. Ma lea so muka aade sulia laugo, tara muka eele mamana.

¹⁸ <<Nau ku haea si doo naa gi langi lau fuagamu sui. Nau ku haitamana go agu ni tei gera na nau ku aadafilida. Ma nau ku haitamana tee wane ani gamu tara ka fale nau fuana maalimaea nau gi, eeri ka faamamana si Kekedelaa Aabu baa e urii, <Na wane na mere fanga oofu ana si fanga nau, nia laugo ana tara ka maalimaea ani nau.> ¹⁹ Si doo na e langi kasi dao ua mai, ma e diana fuana nau kuka haea fuagamu ana si kada nae, haia lea ana si kada nia ka dao mai tara muka manata mamana ana ni nau na nau ku haea fuagamu. ²⁰ Doo mamana nau ku haea fuagamu, so ni tei na e gonitai tei

gera na nau ku ooduda kou, nia ka gonitai nau naa laugo. Ma so ni tei na e gonitai nau, nia ka gonitai nia a God na e oodu nau mai laugo.>>

Sulia a Judas.

²¹ I buira Jesus e bae urinae sui, nia ka liobukonu asiana. Ma nia ka faarongo folaa na ana fuana ootefafurongo nia gi ka urii, <<Doo mamana nau ku haea fuagamu naa. Tee wane ani gamu tara nia ka fale nau kou fuana maalimaea nau gi.>>

²² Ana si kada nae, na ootefafurongo gi gera ka bubu kwailiu naa fuagera, sulia langi gera si haitamana ni tei naa a Jesus e bae sulia. ²³ Ma tee wane ana ootefafurongo nia gi baa Jesus e rakediana fuana, nia naa e gwouru garangia a Jesus. ²⁴ Ma a Simon Peter ka faatainia si mamalafooa fuanafafurongo nae eeri ka ledia Jesus uria ni tei na Jesus e bae sulia.

²⁵ Nafafurongo naa ka idu garangia kou Jesus, ma ka bae to'ou fuana ka urii, <<Lord ae, tei na wane naa o bae sulia?>>

²⁶ A Jesus e oolisia ka urii, <<A doo baa tara nau ku taufia si beredi ana supsup, sui kuka falea fuana. Wane na nau ku aadea si doo nae fuana, nia naa na wane nae.>> Ma si kada Jesus e taufia si beredi ana supsup, sui ka falea fuana Judas wela Simon Iskariot. ²⁷ Ana si kada nae ua go Judas ka ngalia si beredi naa, Satan ka ruufia. Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<O ali'ali fai nia si doo na o iilia.>> ²⁸ Ma nafafurongo gi na gera gwouru galia na tafe ni fanga naa, gera ka lalafusia utaa naa Jesus ka bae urinae fuana Judas. ²⁹ Ma sulia

Judas nia na wane e aadasulia na wai malefo gera, bali ana fafurongo gi gera manata ada hasa Jesus e haea fuana Judas haia lea ka folia mai teni fanga na gera dooria fuana fangaa nae, ma langi nia lea ka ngalia mai teni doo eeri gera ka falea fuana tooa siofaa.

³⁰ Buira Judas e ngalia si fanga baa, nia ka haga ali'ali i maa. Ma ana si kada nae nia e rodo naa.

Muka rakediana ani gamu kwailiu.

³¹ Si kada a Judas e lea naa, a Jesus ka bae urii, <<Si kada naa, na initooa nau, na Wela nia Iimola gi, ka faatai naa, ma na initooa nia a God ka faatai naa ani nau. ³² Ma lea so na initooa nia a God ka faatai naa ani nau, a God ka faatai ali'ali ana na initooa nau ani nia i talana. ³³ Wela nau gi ae, nau langi kusi too tau go fai gamu. Tara muka nani uri nau, sui i nau ku haea fuagamu na doo baa gi ku haea sui naa fuana wane baita gi ana Jiu baa e urii, <Afetai muka lea ana si gula na nau ku lea ana.> ³⁴ Ma na kwaieresia faalu ku falea fuagamu e urii: Muka rakediana ani gamu kwailiu, iilingia na rakediana nau fuagamu. ³⁵ Ma lea so muka too ana na rakediana fuagamu kwailiu, tara na tooa gi sui daka haitamana i gamu naa na fafurongo nau gi.>>

³⁶ Sui a Simon Peter e ledia Jesus ka urii, <<Lord ae, i fai na tara oko leauria?>>

Jesus e oolisia ka urii, <<Si gula na tara nau ku leauria, gamu langi musi haitamana lealaa fai nau. Ma buri, tara muka lea mai burigu.>>

³⁷ Sui a Peter e ledia lau urii, <<Lord ae, taa naa e aadea ka afetai fuameluuria lealaa fai oe

ana si kada naa? Sulia nau ku aade aagau uria na maelaa eeri kuka adomi oe.>>

³⁸ Jesus ka bae urii fuana, <<Nia e mamana oe o aade aagau uria oko mae uria adomilagulaa? Doo mamana nau ku haea fuamu. Tara oe haea oko lalafusi nau, suifetei na kakaraikua e aangi, tara oko haea o lalafusi nau sulia oolu si kada.>>

A Jesus na tala uria lealaa siana God na Maa.

14

¹ A Jesus ka bae urii fuana ootefafurongo nia gi, <<Langi musi manata a'abo ma na manatalagamu kasi asia. Muka manata mamana ana a God, ma muka manata mamana laugo ani nau.

² Si gula ni toolaa e oro i laona na beu a Maa nau. Haia, ma i nau ku lea uria na aade aagau ana si gula fuagamu. Afetai kuka haea si doo naa fuagamu, lea so e langi si urinae. ³ Ma i buira na nau ku lea ma kuka aade aagau ana si gula fuagamu, nau tara kuka ooli mai ma kuka talai gamu fuagu i talagu, eeri i fai na nau ku too ana, i gamu muka too laugo ana. ⁴ Ma i gamu mu haitamana go agamu na tala na e lea uria si gula na ku lea uria.>>

⁵ Ma a Tomas e bae urii, <<Lord ae, i gemelu melu lalafusia si gula na o lea uria. Tara melu ka haitamana utaa ana na tala?>>

⁶ Ma a Jesus e oolisia ka urii, <<I nau naa na Tala ma na Mamanaa ma na Mouria. E afetai ta wane so ka lea siana a God na Maa lea so e langi si lea suli nau. ⁷ Ma lea so muka haitamagu mamana naa, muka haitamana laugo na Maa nau. Ita ana si kada naa ka lea, i gamu mu

haitamana naa na Maa nau ma muka riki nia naa.>>

⁸ Ma a Filip ka bae urii, <<Lord ae, gami dooria agami oko faatainia fasi na Maa fuagami.>>

⁹ Ma a Jesus e oolisia ka urii, <<Filip ae, nau ku too fai gamu ka tau naa, ma osi haitamagu ua go amu? So ni tei na e riki nau, nia e rikia naa na Maa laugo. Uriā taa na oko haea hai kuka faatainia lau na Maa? ¹⁰ E utaa? Osi manata mamana go ana i nau ku too i lalo ana na Maa, ma na Maa laugo e too i lalo ani nau? Si baea naa gi na ku haea fuagamu, e langi lau na baea nau gi i talagu. Na Maa na e too ani nau naa e iilia ana na raoa nia. ¹¹ Muka manata mamana ana si doo naa, i nau ku too i lalo ana na Maa, ma na Maa e too i lalo ani nau. Lea langi, muka manata mamana ana si doo naa sulia na raoa naa gi na ku iilida. ¹² Doo mamana nau ku haea fuagamu, so ni tei na e manata mamana ani nau, ka iilia laugo na raoa naa gi na nau ku iilida. Ma nia ka iilia si raoa baita gi fetei, sulia i nau ku lea siana na Maa. ¹³ So tesi taa na muka gania siana a Maa ana hatagu, tara nau kuka iilia, eeri si kada tooa gera rikia, gera ka aada haitamana a Maa naa e baita asianaa. ¹⁴ Tesi taa na muka gani nia uria sulia gamu tooa nau, tara nau kuka iilia tesi taa na mu gania.>>

Sulia na Aanoedoo Aabu.

¹⁵ A Jesus e bae lau ka urii, <<Lea so gamu ka rakediana ani nau, tara muka roosulia na kwaieresia nau gi. ¹⁶ I nau tara kuka gania na Maa, ma i nia tara ka falea mai na Wane kwai'adomi fuagamu, ma tara nia ka too firi fai

gamu. ¹⁷ I nia na Aanoedoo Aabu na e faatainia na mamanaa sulia a God. Ma na tooa gi na dasi manata mamana gera ka langi si gonitai nia go, sulia langi dasi rikia ma langi dasi haitamana go. Haia, ma ni gamu, mu haitamana, sulia i nia e too fai gamu ma ka too ani gamu.

¹⁸ <<Haia, si kada ku lea ana, afetai kuka tafusi gamu iilingia na wela iinomae gi. I nau tara kuka ooli laugo mai siagamu. ¹⁹ Ana si kada to'ou go ana, na tooa gi na dasi manata mamana, tara dasi riki nau lau. Sui i gamu mone, tara muka riki nau laugo agamu. Ma sulia nau ku mouri, i gamu laugo muka mouri. ²⁰ Ma ana si kada nae, tara muka haitamana i nau ku too i lalo ana na Maa nau, ma i gamu muka too i lalo ani nau, ma i nau ku too i lalo ani gamu.

²¹ <<Ma so ni tei na e roosulia na kwaieresia nau gi, i nia naa na wane na e rakediana ani nau. Ma so ni tei na e rakediana ani nau, na Maa nau ka rakediana laugo ani nia, ma i nau laugo ku rakediana ani nia, ma kuka faatai nau i talagu fuana.>>

²² A Judas (a Iskariot ka langi) ka soeledia ka urii, <<Lord ae, utaa na gemelu go ana na tara melu haitamana mika riki oe, haia na tooa gi na dasi manata mamana tara gera ka langi si riki oe?>>

²³ A Jesus e oolisia ka urii, <<Lea so ta wane na e rakediana ani nau, i nia ka roosulia na faatolomai nau gi. Ma na Maa nau ka rakediana ani nia, ma gemere na Maa nau, mere ka lea mai siana ma mere ka too fai nia. ²⁴ Ma so ni tei na e langi kasi rakediana ani nau, i nia kasi roosulia na faatolomailaa nau gi. Ma na faatolomailaa

nau gi na molu rongoa e langi lau na doo nau i talagu. Sulia nia e ita mai faasia na Maa, na e oodu nau mai.

²⁵ <<I nau ku haea si doo naa gi fuagamu ana si kada ku too ua ana fai gamu. ²⁶ Na Maa tara ka oodua mai na Aanoedoo Aabu ana hatagu eeri ka kwai'adomi gomolu. Tara nia ka toolamainia na doo gi sui fuagamu, ma ka faamanatatoo gamu ana doo gi sui na ku faarongo gamu ana.

²⁷ <<I nau ku tafusia na fanualama nau fuagamu. Na fanualama nau na ku falea fuagamu, nia langi si iilingia na fanualama i laona molaagali. Nia naa, langi musi manata a'abo ma langi musi mou. ²⁸ Gamu rongoa sui baa na baelagu urii, <Tara nau ku lea, ma kuka ooli laugo mai siagamu.> Lea so muka rakediana fuagu, tara muka eele sulia nau kuka lea siana Maa, sulia nia e baita ka tasa liufi nau. ²⁹ Nau ku haea naa si doo naa gi suifetei ka dao mai, eeri ana si kada e dao mai ana, tara gamu kafi manata mamana. ³⁰ Nau langi kusi faarai tau lau fai gamu, sulia a Satan na wane baita ana molaagali naa, nia garangi dao na mai. Sui nia e langi kasi baita usi nau. ³¹ Ma i nau i talagu, nau kuka aadea si doo gi sui sulia si taa na Maa e haeda fuagu uria na aadelana eeri na tooa ana molaagali naa gera ka haitamana i nau ku rakediana fuana Maa.

<<Haia, golu tatae, golu lea naa faasia i seegi.>>

A Jesus e iilingia na inifui ai.

15

¹ A Jesus ka bae urii lau fuana na oote fafurongo nia gi, <<I nau naa na inifui ai mamana, ma na Maa nau na wane na e rao ana na raoa.
² Ma i nia e haitamana ka tabalia na hare ai gi faasi nau na langi gera kasi fungu, ma ka tagasia na hare ai gi na gera fungu hai so daka fungu diana. ³ Haia, ma ni gamu mu faalu sui na ana na faatolomailaa nau gi fuagamu. ⁴ Muka too oofu fai nau, haia ma i nau kuka too oofu fai gamu. Na hare ai e afetai ka fungu i talana, lea e langi kasi too oofu ana na inifui ai. Ma ka urinae laugo ani gamu, e afetai muka iilia na doo diana gi lea so langi musi too ani nau.

⁵ <<I nau naa na inifui ai, ma i gamu naa na hare ai gi. Ma lea so ni tei na e too ani nau, ma i nau kuka too ani nia, nia tara haitamana ka fungu ana fufue ai oro gi. Ma lea so muka langi si too ani nau, e afetai muka iilia tesi doo diana. ⁶ Ma lea so ni tei na langi kasi too ani nau, nia e iilingia ta hare ai na da ui ania ma ka ago. Ma na hare ai urinae, daka ngalia ma daka ui ania i laona na eere ka harufia ana. ⁷ Ma lea so muka too ani nau, ma na baelagu ka too ani gamu, muka gania tesi doo na gamu dooria, ma i nau tara kuka falea fuagamu. ⁸ Ma na rao diana oro na gamu iilia, nia e faatainia na initooa a Maa nau. Ma nia na aadelana muka hau ana na ootefafurongo nau gi. ⁹ I nau ku rakediana ani gamu iilingia na Maa na e rakediana ani nau. Nia naa, muka too ngado i laona na rakedianaa nau. ¹⁰ Ma lea so muka roosulia na kwaieresia nau gi, muka too ngado i laona na rakedianaa

nau, iilingia laugo nau ku roosulia na kwaieresia
nia gi na Maa nau, ma ku too ngado i laona na
rakedianaa nia.

¹¹ <<Nau ku haea si doo naa fuagamu eeri
muka eele asiana iilingia na eelelau nau. ¹² Ma
na kwaieresia nau, nia e urii: Muka rakedi-
ana ani gamu kwailiu, iilingia nau laugo na
ku rakediana ani gamu. ¹³ Langi ta rakedi-
analaa kasi liufia si rakedianalaa na wane na ka
falea na mourilana fuana ruana nia gi eeri ka
faamourida. ¹⁴ Ma i gamu naa na ruana nau gi,
lea so gamu ka iilia na doo gi na ku eeresi gamu
uria. ¹⁵ Haia, i nau kusi alangi gamu lau ana na
wane ni rao gi, sulia na wane ni rao e langi kasi
haitamana si doo na wane baita nia e iilia. I nau
ku alangi gamu ana na ruana nau gi, sulia nau
ku faarongo gamu sui na ana si doo gi sui na ku
rongoa mai faasia na Maa nau. ¹⁶ Haia, gamu
langi musi fili nau, i nau naa ku fili gamu eeri
muka iilia na doo diana oro gi, iilingia na ai na
e fungu ana fufue doo ka lea dongaa. Ma tara
na Maa ka falea tesi doo na muka gani uria ana
na hatagu. ¹⁷ Ma na kwaieresia nau e urii: Muka
rakediana ani gamu kwailiu.

¹⁸ <<Lea na tooa i laona molaagali naa gera
maasusalua ani gamu, muka manatatoona i nau
naa gera maasusalua ani nau totongenao. ¹⁹ Lea
so ni gamu laugo gamu na tooa ta'a i laona
molaagali naa, tara gera ka rakediana ani gamu
naa, sulia mu uusuli gera. Sui taa, nau ku aadafili
gamu sui naa, eeri muka e'ete faasia tooa ta'a gi
i laona molaagali. Gamu langi musi iilingi gera,
ma nia naa aadea gera langi dasi doori gamu.

²⁰ Muka manatatoona taa gi baa ku haeda sui na fuagamu. Na wane rao e langi kasi baita ana wane baita nia. Haia, ma ni tei gera na gera faafii nau, gera ka faafii gamu laugo, ma ni tei gera na gera roosulia na baelagu, tara gera ka roo laugo sulia baelagamu. ²¹ Haia, ma tara gera faafii gamu urinae sulia gamu na tooa nau. Gera ka aade urinae laugo sulia gera langi dasi haitamana a God na e oodu nau mai. ²² Ma lea langi kusi lea mai lao molaagali ma langi kusi faarongo gera ana urinae, langi gera si too ana aade ta'alaa. Haia, ma ana si kada naa, nia e afetai naa fuana ni tei ka haea nia langi kasi garo, sulia nau ku lea mai ma kuka haea sui naa fuada. ²³ Ma ni tei na e oote nia ani nau, nia ka oote nia laugo ana Maa nau. ²⁴ Ma lea ni nau kusi aadea ua go mai na raoa gi na gera riki nau ku aadeda sui naa na langi ta wane lau hasa tara ka iilida, lea nia urinae, langi gera kasi too ana aade ta'alaa. Ma ana si kada naa, sui boroi ana gera ka rikia sui na si taa na nau ku iilida, gera maasusuala gemere go a Maa nau. ²⁵ Si doo naa ka dao mai, eeri na Kekedelaa ana Kwaieresia gera gi ka mamana ana baelaa baa nia, urii, <Gera maasusuala o'oni go ada ani nau.>

²⁶ <<Na Aanoedoo Aabu tara nia ka lea mai ma ka adomi gamu. Ma tara nia ka faatainia si doo mamana gi sulia a God. Tara nau ku oodua mai siagamu faasia a Maa. Ana si kada nia lea mai, nia ka ainitalo ani nau. ²⁷ Haia, ma ni gamu laugo tara muka ainitalo ani nau, sulia golu too oofu ita mai ana si kada nau ku hafalia ana raoa nau.>>

16

¹ A Jesus e bae lau ka urii, <<Nau ku haea sui si doo naa gi fuagamu eeri na manata mamanala gamu ka ngasi. ² Gamu na tara gera ka lui gamu faasia la Beu Aabu ni figulaa gera gi. Ma tara nia ka dao ana si kada, lea ta wane e haumaeli gamu, nia ka manata hasa nia e iilia si doo a God e dooria. ³ Tara tooa gi gera ka iilia si doo nae gi ani gamu, sulia gera langi gera si haitamana a Maa, ma langi gera kasi haitamagu laugo. ⁴ Haia, ma ni nau ku haea naa agu si doo naa gi fuagamu eeri ana si kada gera tala'ae iilia si doo naa gi ani gamu, tara muka manatatoona na baea nau ku haeda sui naa fuagamu.>>

Raoa Aanoedoo Aabu.

Jesus ka bae lau urii, <<Si doo naa gi nau langi kusi haea ua mai i nao fuagamu. Sulia nau ku too ua fai gamu. ⁵ Haia, ana si kada nae, nau ku garangi ooli na siana a God na e oodu nau mai naa. Ka urinae boroi ana, langi ta wane agamu kasi soeledi nau ua sulia fai na tara kuka lea uria. ⁶ Ana si kada naa, na lio gamu ka bukonu asianaa, sulia nau ku haea si doo naa gi fuagamu. ⁷ Ma nau ku haea fuagamu, nia e diana asianaa fuagamu na nau tara kuka lea faasi gamu urinae. Sulia lea nau langi kusi lea, na Aanoedoo Aabu na tara ka lea mai uria na adomilamolu tara ka langi si lea go mai siamolu. Sui si kada ku lea, nau tara kuka oodua mai siagamu. ⁸ Haia, ana si kada nia ka dao mai, nia na tara ka faatainia fuana tooa la molaagali gera manata garo sulia na aadea ta'alaa, ma sulia na o'ololaa, ma sulia na keketolaa. ⁹ Gera garo sulia na aade ta'a, sulia

langi gera si manata mamana ani nau. ¹⁰ Ma gera garo sulia na o'ololaa, sulia tara kuka ooli siana Maa ma langi molu si riki nau lau. ¹¹ Ma gera garo sulia na keketolaa, sulia a God e ketoa naa sui wane ta'a na e initoo usia molaagali naa.

¹² <<Haia, i nau ku too ana na doo oro gi uria na haelana fuagamu, sui langi kusi haeda aata ka gulu faafi gamu ana si kada naa. ¹³ Sui taa, ana si kada na Aanoedoo Aabu na e faatolomai ana mamanalaa e dao mai, i nia tara ka faatainia na doo gi sui fuagamu. Ma tara i nia langi kasi bae i talana, ma i nia ka bae sulia na doo gi na e rongoa faasia a God. Ma ka bae sulia si doo gi na tara ka dao mai. ¹⁴ I nia ka faa'initoo nau, sulia tara nia ka ngalia na baelaa nau gi ma ka faarongo gamu ana. ¹⁵ Ma na doo gi sui na Maa nau, nia na doo nau gi laugo. Nia baa kuka haea tara na Aanoedoo Aabu ka ngalia mai na baelaa nau gi ma ka faarongo gamu ana.>>

¹⁶ A Jesus ka bae lau urii, <<Ana si kada toto'ou, tara langi musi riki nau. Sui ana si kada toto'ou laugo, tara muka riki nau lau.>>

¹⁷ Ma teni wane gi ana ootefafurongo gi gera ledi gera kwailiu, gera ka urii, <<Si taa na manataa ana si baelaa naa nia e haea naa, <Ana si kada toto'ou tara langi musi riki nau, ma ana si kada toto'ou laugo, tara molu ka riki nau lau>? Ma nia ka haea lau, <Sulia nau ku lea siana Maa.>>> ¹⁸ Ma na fafurongo nia gi gera ka ledi gera kwailiu lau uria, <<Taa na manataa ana si baea, <Ana si kada toto'ou?> Golu lalafusia taa naa nia ka bae sulia.>>

19 Sui a Jesus e haitamana gera dooria gera ka ledia, ma nia ka bae urii fuada, <<Gamu manata sulia baa nau ku haea, <Ana si kada toto'ou, langi molu si riki nau. Haia, ma si kada toto'ou laugo, tara muka riki nau lau.> Haia, si doo nae na molu ledi gomolu i talamolu uria? **20** Doo mamana nau ku haea fuamolu. Tara ana si kada nae, muka aangi baita. Haia, ma tooa ta'a ana molaagali, gera ka eele ada. Tara muka liobukonu, sui i buira, tara na liobukonulaa gamu ka sui ma tara muka eele lau. **21** Gamu haitamana kada na geni e garangia faafuta, nia ka liobukonu, sulia nia dao na ana si kada ni filaa. Haia, si kada nia faafutaa na wela e sui, nia ka manata buro na ana si filaa baa sulia nia e eele na ana sulia na wela nia e futa naa. **22** Gamu urinae laugo. Ana si kada nae go ana na mu liobukonu. Sui, tara nau kuka riki gamu lau, ma tara muka eele asiana. Haia, ma si eelea naa, langi ta wane kasi bobola uria lafulaa naa faasi gamu. **23** Ana si kada nae, tara langi gamu si gani nau na uria tee si taa. Doo mamana nau ku haea fuagamu, so tesi doo muka gania siana a Maa ana hatagu, tara nia ka falea fuagamu. **24** Ita mai baa lea mai ka dao i tara'ena, gamu langi si gania go a Maa nau ana hatagu uria tesи doo. Haia, lea doo muka gania a Maa nau, tara nia ka falea fuagamu, eeri muka eele asiana. >>

Jesus e liufia na mamanaa ana molaagali.

25 Jesus ka bae lau urii, <<Nau ku haea ana si doo naa gi fuagamu ana si oomelawanelaa gi. Haia, ma tara si kada ka dao mai fuana langi kusi bae ana si oomelawanelaa lau, ma tara kuka bae

o'olo go agu sulia a Maa fuagamu. ²⁶ Ana si kada nae, tara gamu i tala gamu ana na haitamana muka gania agamu i nunufana hatagu uria tesi doo. Haia, ma ni nau ku haea fuagamu tara nau langi kusi gani naa uria tesi doo fuagamu. ²⁷ Tara ka urinae naa sulia a Maa ana i talana na e rakediana fuagamu, sulia muka rakediana fuagu ma sulia mu manata mamana ana naa i nia e oodu nau mai. ²⁸ I nao, nau ku lea mai faasia a Maa uria la molaagali naa. Haia, si kada nae, nau ku lugasia na molaagali, ma kuka ooli lau siana a Maa.>>

²⁹ Sui nafafurongo nia gi gera ka bae urii fuana, <<Ana si kada na ofi bae folaa fuagami, sulia langi osi bae ni oomelawane. ³⁰ Si kada nae, gami kafi haitamana ni oe o haitamana na doo gi sui, sulia lea ta wane langi kasi soeledi oe boro, oe haitamana si taa na e nii la manatana. Haia, ma nia na aadea mika manata mamana ana God na e oodu oe mai.>>

³¹ Ma a Jesus ka bae urii fuagera, <<Utaa? Gomolu kafi manata mamana ani nau nae? ³² Haia, nia dao na ana si kada tara gamu sui muka tagala faasi nau. Ma tara muka tafi uria fera gamu gi sulia si doo na tara gera ka aadea ani nau. Sui ni nau langi kusi too taifili nau, sulia a Maa na e too fai nau. ³³ Nau ku haea si doo naa gi fuagamu eeri muka too ana uuni diana i laona mourilagamu, sulia gamu mu too oofu fai nau, sui boroi ana muka too lao molaagali ma tara gera ka faanonifii asianaa ani gamu. Ma langi musi mou, sulia nau ku liufia sui naa na mamanaa ma na rigitaa ana molaagali naa.>>

Jesus e fooa.

17

¹ Si kada Jesus e bae urinae sui, nia ka aada alaa i langi, ma ka bae urii, <<Maa ae, e dao na ana si kada hai oko faa'initoo nau, hai ni nau kuka faa'initoo oe. ² Sulia o falea naa na mamanaa fuagu faafia na tooa gi sui hai so kuka falea na mouria firi fuada na tooa gi na o faleda fuagu. ³ Haia, nia naa na mouria firi: Hai so na tooa gi daka haitamamu na tee God mamana, ma daka haitamagu a Jesus Christ na o oodu nau mai. ⁴ I nau ku faatainua na initooa oe i laona molaagali, ma nau ku faasuia na raoa baa na o oodu nau mai uria iililana. ⁵ Maa ae, si kada naa, nau ku too i maamu. Oko faabaita nau ana si initooa na nau ku too mai ana fai oe i nao ana na haungailana na molaagali.

⁶ <<I nau ku faatolomai suli oe fuana na tooa gi i laona molaagali na oe o faleda fuagu. I gera na tooa oe gi, ma i oe o faleda fuagu mai. I gera ka roosulia na baelamu. ⁷ Ma si kada naa, gera haitamana na doo gi sui na o faleda fuagu da lea sui mai faasi oe. ⁸ Sulia i nau ku haea fuada si baea gi na o falea fuagu, ma gera ka manata mamana naa. Ma gera ka haitamana mamana naa i nau ku lea mai faasi oe, ma daka manata mamana ana na o fale nau mai.

⁹ <<Ma i nau ku fooa fuada. I nau langi kusi fooa lau fuana na tooa ta'a, ku fooa go agu fuada na tooa gi na o faleda mai fuagu, sulia i gera na tooa oe gi. ¹⁰ Ma si doo nau gi sui, gera na doo oe gi lau go, ma si doo oe gi sui, na doo nau gi laugo. Ma na initooa nau e faatai naa ani gera.

11 I nau kusi too tau naa i laona molaagali, i nau tara ku lea na kou siamu. Haia, ma i gera ana na da too ua i laona molaagali. Maa Aabu ae, o aadasuli gera ana na mamanaa na hatamu na hata baa o falea fuagu, hai so i gera daka hau ana tee doo iilingia ni oe ma ni nau, goro tee doo laugo. **12** Ma si kada baa ku too fai gera, nau ku aada suli gera ana mamanaa ana hatamu, na hata baa o falea fuagu. Ma e langi ta wane ada kasi langi ana go. Tee taifilia go na wane baa na e langi ana, hai so ka faamamanaa na Kekedelaa Aabu. **13** I nau tara kuka lea kou siamu, sui taa ku haea agu si doo naa gi ana si kada ku too ua ana i laona na molaagali, eeri gera ka eele asianaa iilingia na eelelaa nau. **14** Ma i nau ku falea sui naa na baelamu fuada, ma na tooa gi i laona molaagali daka maasusuala ani gera sulia na fulida e langi naa la molaagali iilingia na fuligu laugo e langi naa i laona na molaagali. **15** Nau langi kusi gani oe eeri oko lafuda faasia la molaagali, ma ku gani oe eeri oko suusi gera faasia na Wane Ta'a. **16** Ma na fulida e langi naa i laona molaagali, iilingi na fuligu laugo e langi na la molaagali. **17** Haia, oko faaabu gera fuamu ana na mamanaa. Na baelamu naa na mamanaa. **18** I nau ku oodu gera uria na faatolomailaa fuana na tooa gi, iilingia laugo o oodu nau laugo mai uria i laona molaagali. **19** Ma uria na dianalada, i nau ku faaabu nau i talagu fuamu, eeri ni gera laugo daka faaabu mamana gera i talada fuamu. **20** Nau kusi fooa go agu fuada taifili gera. I nau ku fooa laugo fuana na tooa gi na tara gera manata mamana ani nau sulia na faarongolaa

gera. ²¹ Ma i nau ku fooa hai so gera ka aalua tee doo go. Maa ae, i gera ka too i lalo ani goro iilingia laugo na o too ani nau, ma i nau ku too ani oe. I gera ka aalua tee doo, eeri na tooa na i laona molaagali gera ka manata mamana ana na o fale nau mai. ²² I nau ku falea fuada na initooa baa o falea fuagu laugo, hai so gera ka aalua tee doo iilingia i oe ma ni nau goro tee doo go. ²³ I nau ku too ani gera ma ni oe oko too ani nau, eeri i gera ka tee doo teefou, ma eeri na tooa gi i laona molaagali daka haitamana naa o oodu nau mai ma o rakediana ani gera iilingia na o rakediana laugo ani nau.

²⁴ <<Maa ae, i nau ku dooria na tooa gi na o falea fuagu daka too fai nau ana si gula na ku too ana, eeri daka rikia na initooa nau na o falea fuagu. Sulia i oe o rakediana ani nau i nao ua ana na haungailana na molaagali. ²⁵ Maa o'olo nau ae, sui boroi ana na tooa ta'a gi i lao molaagali langi dasi haitamamu, i nau ku haitamamu go agu, ma na oote tooafafurongo nau naa gi gera haitamana na o oodu nau mai. ²⁶ I nau ku faarongo gera naa ani oe. Ma i nau kuka tasa dongaa go ana, eeri na rakedianaa oe fuagu ka too laugo i lalo ani gera ma ni nau laugo kuka too i lalo ani gera.>>

Si kada gera dumulia Jesus.

18

¹ Buira Jesus e fooa sui, nia fai nia na ootefafurongo nia gi gera haga kou, ma gera ka lea folo ana dede da alangia ana Kidron. Ma gera lea ana si gula na da aalua uria raoa ana ai

gi. ² Haia, ma a Judas, na tara ka falea Jesus fuana maalimaea nia gi, nia ka haitamana naa si gula nae. Sulia kada oro Jesus fai nia na ootefafurongo gi gera lea ngado seenae. ³ Nia naa a Judas ka talaia kou wane gi fuana firua faasia Rom fai nia na wane gi na gera fofolo galia na Beu Aabu a God. Na fataabu baita gi ma na Farisi gi naa da oodu gera. Haia, na tooa na da lea mai, gera dau faafia na kwesu gi ma na raunga ni firu gi. ⁴ Ma sulia a Jesus e haitamana sui na doo gi na tara ka dao ana, nia ka fali kou maasida, ma ka soeledi gera ka urii, <<Tei naa molu nanisia?>>

⁵ Gera oolisia daka urii, <<Gemelu nanisia a Jesus, na wane baa faasia i Nasaret.>>

Jesus ka bae urii, <<Nau naa.>>

Haia, ma Judas na wane baa e talaida kou siana Jesus, nia e take laugo i seenae fai gera.

⁶ Ana si kada a Jesus e bae urii, <<Nau naa>>, na tooa naa gi gera dudu, ma gera ka asi gera hae gano. ⁷ Sui a Jesus ka soeledi gera lau ka urii, <<Tei naa molu nanisia naa?>>

Ma gera ka urii lau, <<Gemelu nanisia Jesus, na wane baa faasia i Nasaret.>>

⁸ Jesus ka bae urii fuada, <<Nau ku haea sui na fuagamu, <Nau naa.> Lea ni nau naa na molu nanisi nau mai urinae, molu lugasia oote wane nae gi, gera ka lea ada.>> ⁹ Jesus e haea si doo nae eeri ka faamamana si taa na nia haea sui na mai suli gera, baa nia bae urii, <<Maa ae, langi ta wane ana wane nau naa gi o faleda mai fuagu ka langi ana.>>

¹⁰ Ma Simon Peter e aalua tee naefe, nia ka lafia ma ka kwae ana, ma ka kwae muusia aalinga

aaolo nia na wane ni rao nia na fooanigwou. Wane raoa nae hatana a Malakas. ¹¹ Ma Jesus ka bae urii fuana Peter, <<O oolifainia amu na naefe na i fuliaa! Oe manata hasa tara nau langi kusi ruu laona si kada afetailaa naa a Maa nau na e falea fuagu?>>

Gera talaia Jesus siana Anas.

¹² Sui na wane fofolo gi ma na wane ana oomea gi fai nia na wane baita gera, gera dumulia a Jesus ma daka kani faafia roo abana gi. ¹³ Ma gera ka talaia Jesus siana Anas totongenao sulia nia na fungo a Kaeafas, na fooanigwou ana fe ngali nae. ¹⁴ Haia, a Kaeafas baa e haea fuana wane baita gera Jiu gi fuana tee wane ka mae usia tooa.

Peter e kwaigoloi ana Jesus.

¹⁵ Haia, Simon Peter fai nia teefafurongo aai daaro ka lea sulia a Jesus. Haia, ruanafafurongo, na fooanigwou nae e haitama diana ana. Ma nia ka lea dongaa naa buira Jesus lea ka too mai laona labata ana luma nia na fooanigwou. ¹⁶ Haia, ma Peter ka take go ana mai i maa. Sui ruana wanefafurongo naa fooanigwou e haitamana, nia ka haga kou i maa, ma ka bae fuana geni na e folousia maa, eeri ka talaia mai Peter i lalo. ¹⁷ Ana si kada Peter e ruu mai, na geni naa ka bae urii fuana, <<Oe laugo boro ta wane anafafurongo nia na wane na da ngalia mai oto naa!>>

Peter oolisia ka bae urii, <<Nau e langi!>>

¹⁸ Sulia si kada nae si kada ana gwagwaria, na tooa ni rao gi fai nia na wane fofolo gi, gera

ka oogumaana eere ma gera ka take ada galia, ma a Peter e take laugo fai gera i seenae, ma ka faa'ago'ago ana na nonina.

Na fooanigwou e soeledia Jesus.

¹⁹ Na fooanigwou e ledia Jesus ka urii, <<Tei gera nafafurongo oe gi? Haia, ma na taa gi na o faatolomai gera ana?>>

²⁰ Jesus e oolisia ka urii, <<Nau ku faarai sulia si doo gi sui eeri tooa gi sui gera ka rongoa. Nau langi kusi haufinia go tesu doo kada ku faatolomai nia na tooa. Nau ku iilia si doo nae sulia dani laona Beu Aabu ni figulaa gi, ma i Beu Aabu nia a God i seegi, eeri ana si kada tooa gi da oofu mai, gera ka rongoa. Haia, ma ni nau langi kusi bae aagwa go ana tesu doo. ²¹ Uria taa na oko soeledi nau urinae? O ledia amu tooa na gera rongoa taa gi na ku haea fuada. Gera naa da haitamana taa gi na ku haea fuagera.>>

²² Kada Jesus e bae urinae, tee wane ana tooa fofolo gi e lea mai ma ka fidalia, ma ka bae urii, <<Uria taa na oko bae urinae fuana fooanigwou? >>

²³ Jesus ka oolisia kou urii, <<Lea so ni nau ku haea tee si doo na nia garo, oko haea na doo na ku garo ana. Haia, ma lea langi kusi haea go tesu doo garo, e utaa naa oko fidali nau?>>

²⁴ Buira si doo naa, Anas ka oodua kou Jesus siana Kaeafas na fooanigwou. Ma na abana gi gera kani ua faafia.

A Peter kwaigoloi lau ana Jesus.

²⁵ Ma si kada Peter e take ma ka harangia ua ana nonina, tooa na gera take i seenae fai nia

gera ka bae urii fuana, <<Oe ta wane ana oote fafurongo nia na Wane naa gera ketoa naa?>>

Ma Peter e kwaigoloi ana ka bae urii, <<Langi, nau langi!>>

²⁶ Ma tee wane ana wane raoa fooanigwou e too laugo seenae. Na wane naa nia na wane futa wane raoa baa a Peter e kwae muusia na aalingana, ma nia ka bae urii, <<Iiuka! Kada baa gera dumulia ana Jesus, nau ku riki oe fai nia.>>

²⁷ Peter ka bae urii, <<Langi! Langi lau ni nau naa.>> Ana si kada nae na kakaraikua ka ai naa.

Gera talaia Jesus siana Paelat.

²⁸ Ma ana mae galogalo i ubongia, gera ka talaia kou a Jesus faasia luma a Kaeafas, daka talaia fui lao luma nia a Paelat, na wane baita ana si gula nae. Kada nae, wane baita gera Jiu gi gera ka take go ada kou i maa, sulia lea gera ruu laona luma wane na nia langi lau na wane Jiu, gera manata hasa tara gera ka bilia i maana a God. Ana si kada nae, gera dooria gera ka too faalu maasia anilanalaan Fangaa ana Lofoagaua. ²⁹ Haia, a Paelat e haga kou siada i maa, ma ka soeledi urii, <<Uria taa na molu ka talaia mai wane na uria na ketolanalaan faafia?>>

³⁰ Gera oolisia daka bae urii, <<Wane naa nia e aadea na doo ta'a gi na melu ka talaia mai siamu naa. Lea langi, e afetai melu ka talaia mai siamu.>>

³¹ Paelat ka bae urii fuagera, <<Haia, lea urinae, mu talaia kou, molu ka ketoa amolu sulia na taa na kwaieresia gamu gi e haea.>>

Gera ka bae urii, <<Na kwaieresi gamu gi i Rom na melu too i farana, nia e luiia melu

si haungia ta wane.>> ³² Nia urinae, eeri ka faamamana taa gi baa a Jesus e haea sui naa sulia na maelana. Sulia na tooa faasia i Rom, gera haitamana haungilana na wane gi i fafona airarafolo.

³³ A Paelat ka ooli lau uria i laona na beu nia, ma ka soe uria a Jesus, ma ka ledia ka urii, <<E utaa? I oe naa na Aaofia gera na tooa gi Jiu?>>

³⁴ Ma a Jesus e ledia kou ka urii, <<E utaa? Si ledilaa naa e lea mai faasi oe i talamu, langi teni tooa aai gi na da faarongo oe ani nau?>>

³⁵ Ma a Paelat e bae lau ka urii, <<E utaa? I oe o manata hasa i nau na wane i Jiu naa? Na tooa oe gi ana i talada ma na fataabu baita gi naa da talai oe mai siagu. Na taa ta'a na o iilia?>>

³⁶ Ma a Jesus e oolisia ka urii, <<Na initooa nau e langi lau laona molaagali naa. Ma lea so na initooa nau na doo laona molaagali, na tooa nau gi daka firu usi nau faasia na falelagu fuada na wane naonao gi i Jiu. Na initooa nau e langi lau na doo i seenaa.>>

³⁷ Ma a Paelat e ledi nia ka urii, <<E utaa? I oe ta aaofia naa?>>

Ma a Jesus e oolisia ka urii, <<I oe naa o haea i nau na aaofia. I nau ku futa ma kuka dao mai i laona na molaagali naa uria tee si doo go, uria na baelaa sulia na mamanaa. Haia, so ni tei na e dooria na doo mamana, i nia kafafurongo nau.>>

³⁸ Sui a Paelat ka ledia lau urii, <<Ma na taa naa na mamanaa?>>

Gera ketoana Jesus ka mae.

Haia, a Paelat ka ooli lau i maa siana tooa, ma ka bae urii fuagera, <<Nau langi kusi daotoona

tesi ta'alaa ana wane naa. ³⁹ Ma sulia na malutaa gamu, nau kuka lukea tee wane fuagamu ana kada ana Fangaa ana Lofoagaua. Haia, utaa? Gomolu dooria nau kuka lukea na aaofia gamu Jiu gi?>>

⁴⁰ Ma gera ka rii baita gera ka bae urii, <<Langi! Na wane naa, langi osi lukea! Gemelu dooria oko lukea mai a Barabas!>> Haia, a Barabas nia naa wane bebeli.

19

¹ Sui a Paelat ka falea Jesus fuada wane ana oomea gi, ma ka haea gera ka rabusia baita.

² Ma gera ka erea na erewou ana torakaukau, ma gera ka aalua i ketena Jesus. Sui gera ka faaruufia ana maku kekeroa, iilingia ta aaofia.

³ Sui gera ka lea mai siana ma daka urii, <<Ni oe naa na aaofia gera Jiu gi!>> Ma gera ka fidalia.

⁴ Ma a Paelat e haga lau kou siana tooa oro na gera figu, ka bae urii, <<Nau tara ku ngalia mai wane naa siagamu, eeri muka haitamana nau langi kusi rikia go tesi ta'alaa ani nia.>> ⁵ Sui, a Jesus ka haga mai maa, ma ka too ana na eere gwou ana torakaukau ma na maku kekeroa. Ma Paelat ka bae urii fuada, <<Aada fasi na wane naa!>>

⁶ Ma ana si kada fataabu baita gi ma na wane fofolo usia Beu Aabu a God gera rikia, gera kafi rii baita lau ma daka urii, <<Oko haungia! Fotoia i fafona airarafolo!>>

Paelat ka bae urii, <<Haia, lea urinae, molu ngalia, muka fotoia fafona airarafolo. Haia, ma ni nau, nau langi kusi daotoona tesi ta'alaa ani nia.>>

⁷ Tooa gi gera ka bae urii fuana a Paelat, <<Gemelu too ana kwaieresia fuana wane urii nia ka mae. Sulia i nia e haea nia na wela a God.>>

⁸ Si kada a Paelat e rongoa doo naa, nia ka mou asianaa liufia naa i nao. ⁹ Ma nia ka ooli lau i beu ka soeledia a Jesus ka urii, <<Oe wane faasia i fai naa?>>

Ma Jesus langi kasi haea go tesi doo. ¹⁰ A Paelat ka bae lau urii fuana, <<Utaa? Oe langi osi dooria go baelaa fai nau? Oe langi si haitamana go, i nau ku too ana mamanaauria haelana gera ka luke oe, langi gera ka haungi oe i fafona airarafolo?>>

¹¹ A Jesus e oolisia ka bae urii, <<Nia mamana ni oe o too ana mamanaa fuana oko iili urinae ani nau. Haia, ma a God naa e falea na mamanaa nae fuamu. Nia naa, na wane na nia fale nau fuamu nia aadea si doo e ta'a ka tasa.>>

¹² Ana si kada Paelat e rongoa baelana Jesus, nia ka nani uria tesi doo nia ka aadea eeri ka lukea. Sui na Jiu gi gera rii baita gera ka urii, <<Lea o lukea wane naa, oe langi osi bali fai nia na aaofia i Rom. Sulia lea ta wane haea nia na aaofia, nia suusia na aaofia i Rom.>>

¹³ Kada Paelat e rongoa baelaa nae gi sui, nia ka talaia kou Jesus i maa, ka gwouru ana si gula ni keketolaa na da alangia ana <<Taetae ana fou>>, ma na baelaa Hebru <<Gabata>>. ¹⁴ Ma maedani ana maleoa fe dani naona Fangaa ana Lofoagaua, ma e dao naa i aasoa. Ma Paelat ka bae urii fuana tooa, <<Aada fasi na aaofia gamu.>>

¹⁵ Ma na tooa gi gera rii daka bae urii, <<Haungia! Haungia! Fotoia ana airarafolo!>>

A Paelat e ledi gera lau ka urii, <<Utaa? Na aaofia gamu na gamu dooria kuka fotoia ana airarafolo?>>

Ana si kada nae, na fataabu baita gi daka oolisia urii, <<Nia langi lau na aaofia gami. Taifilia tee aaofia na i Rom go na aaofia gami!>>

¹⁶ Ma Paelat ka falea Jesus fuana tooa ana oomea eeri gera ka fotoia ana airarafolo.

Gera fotoia Jesus ana airarafolo.

Ma gera ka talai na a Jesus naa kou. ¹⁷ Ma nia ka lea ka toolua na airarafolo nia i talana uria si gula na hatana Golgota ana baelaa gera Jiu gi. (Na malutana hatana gula baa e <<Na Lelete>>.)

¹⁸ Ma i seenae gera ka fotoia ana airarafolo. Ma roo wane laugo da fotoia i seenae, tee wane ana taa bali ma tee wane ana ta bali, ma Jesus ka too ana airarafolo na e take i lalo. ¹⁹ Ma a Paelat e kedea si mamalafooa ma daka aalua i gwouna airarafolo a Jesus. Na baea nae gi nia kedea e urii, <<Jesus faasia i Nasaret, Aaofia gera Jiu gi.>> ²⁰ Si gula na gera aalua ana airarafolo na gera fotoia ana Jesus langi kasi too tau go faasia i Jerusalem maefera gera Jiu gi. Ma na tooa oro ana Jiu gi gera iidumia si mamalafooa naa. Haia, ma si mamalafooa na laugo gera ka kedea ana oolu baelaa e'ete gi. Baelaa gera Jiu gi, baelaa gera Rom, ma na baelaa gera Gris gi. ²¹ Ma na fataabu baita gi gera ka bae urii fuana Paelat, <<Langi osi kedea <Aaofia gera Jiu gi>! O kedea urii, <Nia i talana ana na e haea, i nau na Aaofia gera Jiu gi>>.

²² Sui a Paelat e oolisida ka bae urii, <<Si taa na ku keda sui naa, nia ka too na ana urinae.>>

²³ Ma i buira na tooa ana oomea gi gera fotoia a Jesus i fafona airarafolo sui, gera ka ngalia na maku nia gi, ma gera ka tolingi ana fai doo fuana na fai wane ada. Ma na maku ruruu baita nia, na e langi ta mae tailaa ana, gera fao loulou go ada ana. ²⁴ Ma na wane ana oomea gi gera ka bae urii fuagera kwailiu, <<Golu langi si kari nagalana lau si maku naa. Golu daisi uria, lea ni tei na daisi e dao siana nia naa ka ngalia.>> Nia e urinae eeri ka faamamana na Kekedelaa Aabu baa nia urii, <<Gera toliniglia na maku nau gi fuada, ma gera ka daisi uria si maku ruruu nau.>> Si doo naa gi na wane ana oomea gi gera aadea.

²⁵ Tei gera na gera take i aena airarafolo a Jesus, ni tee nia Jesus, ma na haasina tee nia Jesus, ma ni Mary afe a Klopas, fai nia ni Mary faasia Magdala. ²⁶ Haia, ma nafafurongo baa a Jesus e rakediana fuana, nia take laugo i seenae fai nia ni tee nia a Jesus. Si kada Jesus e rikia ni tee nia fai nia wanefafurongo na nia rakediana fuana daaro take garangia, nia ka bae urii fuana ni tee nia, <<Tee ae, na wela oe naa.>> ²⁷ Sui, nia ka bae urii lau fuana wanefafurongo nae, <<Nia naa ni tee oe.>> Ma e hafali ana kade hato nae, na wanefafurongo nae ka talaia naa ni tee nia Jesus fui luma nia uria aadasulilana.

Maelana Jesus.

²⁸ I buira si doo naa gi sui, Jesus ka haitamana na raoa nia gi e sui teefou naa. Ma nia ka

faamamana na Kekedelaa Aabu ana baelaa nia urii, <<Nau ku maeligwou.>>

²⁹ Ma ana si gula nae gera aalua tee tiu e fungu ana waen afae. Ma gera ngalia tesi fulo, ma gera ka haufia lao tiu i waen naa, sui gera ka aalua maana si ai, sui gera ka falea uria fakana Jesus. ³⁰ Ana si kada Jesus e gwoufia sui, nia ka bae urii, <<Sui naa.>> Buira nia haea si baea nae gi sui, gwouna ka asikuleu ma kafi mae.

Gera labua gagarona Jesus ana sua.

³¹ Ma i buira si doo naa gi sui, tooa baita gera Jiu gi gera lea mai ma gera ka soeledia Paelat haia ka faalamaini fuana wane ana oomea gi gera ka lea daka oia na aeda oolu wane nae gi gera fotoida ana airarafolo gi, eeri gera ka mae ali'ali. Sulia gera dooria daka lafua na nonida faasia na airarafolo gi ana fe dani nae. Sulia fe dani naa fe dani ni aade aagaulaa gera Jiu gi maasia maedani Sabat. Ma langi dasi dooria wane mae gi gera ka kulu ana airarafolo ana dani Sabat. Sulia na dani Sabat nae nia na tofungana maedani gera Jiu gi. ³² Haia, na wane ana oomea gi da lea mai, gera ka oia aena roo wane aai baa gi na da fotoia i fafona airarafolo gi. ³³ Ma ana si kada gera dao siana Jesus, gera ka daotoona nia e mae sui na ana. Nia naa, langi gera kasi mo'opia lau na aena Jesus. ³⁴ Sui ka urinae boro, tee wane ani gera naa e dooria ka faamamana diana ana, nia ka ngalia sua, ma ka labua ana gagarona Jesus. Ma gera ka rikia na abu ma na kafo e iigwa mai. ³⁵ Nau ku rikia si doo naa, ma kuka uunuunu sulia eeri gamu sui

muka manata mamana laugo. Si taa naa nau ku haea nia mamana, ma kuka haitamana na baelagu nia mamana naa. ³⁶ Ma si doo nae gi e urii nae, eeri ka faamamanaa si Kedelaa Aabu baa nia bae urii, <<Tesi ogi ana si mo'oi.>> ³⁷ Ma ta bali Kekedelaa Aabu laugo nia urii, <<Tara na tooa gi gera ka bubungia na wane na gera labua na nonina.>>

Gera aalua nonina Jesus laona kwaingeia.

³⁸ Ma i buira si doo naa gi, a Josef na wane faasia i Arimetea, nia lea mai ka gania Paelat uria nonina Jesus eeri ka ngalia. A Josef baa, nia ta wanefafurongo a Jesus laugo, sui taa e haufini naa, sulia e mou ana na wane baita gera Jiu gi. Haia, a Paelat ka faalamainia, ma nia e lea mai ka ngalia. ³⁹ Ma Nikodimas baa na e lea siana Jesus lao rodo i nao baa, nia ka lea fai nia Josef, ma ka ngalia fai aakwala kilo ana doo moko diana gi fuana aalulana fai nia nonina wane mae. Na hatana doo na <<mira>> fai nia <<alos>>. ⁴⁰ Roo wane naa gi daaro ka ngalia nonina Jesus, ma daaro ka afua ana si maku kwakwaoa diana fai nia na doo moko diana nae gi. Gera aadea si doo naa sulia malutaa gera Jiu gi ana aade aagaulaa ana wane mae uria aalulana laona kwaingeia. ⁴¹ Haia, ma ana si gula na gera haungia ana Jesus, na raoa e ni seenae, gula gera fasia ana ai gi. Haia, ma tee kwaingeia e too laugo ana si gula nae uria aalulana nonina wane mae. Ma na kwaingeia nae na doo faalu go ana, langi gera si aalua ua ta wane i laona. ⁴² Ma ana si kada nae fe dani gera Jiu gi uria aade aagaulaa maasia maedani Sabat. Ma fe dani Sabat nia garangi

naa. Ma roo wane nae daaro lea, daaro ka aalua nonina Jesus i laona kwaingeia nae, sulia nia too garangi go ana.

A Jesus e tatae faasia na maea.

20

¹ I ofaidani ana na Sandei si kada rodo ua, ni Mary faasia Magdala e lea i maana na kwaingeia ma ka rikia na fou baa gera aalua usia na maana, e lafu naa. ² Ma nia ka lalao ali'ali siana a Simon Peter ma na wanefafurongo baa a Jesus e rakediana ana, ma ka bae urii fuadaaro, <<Teni wane gi da ngalia naa na noina a Lord faasia na kwaingeia, ma melu ka lalafusia naa i fai na gera aalua ana.>>

³ Sui a Peter ma na wanefafurongo aai baa, daaro ka lea naa uria i kwaingeia. ⁴ Ma daaro ka lalao, sui ma na wanefafurongo aai baa na e lalao ali'ali ka liufia a Peter, ma ka dao ana i maana kwaingeia i nao. ⁵ I nia e agwaaro, ma ka rikia na maku kwakwaoa baa gi, sui ma langi kasi ruu go i laona. ⁶ Ma a Simon Peter e dao mai i buri, ma ka lea olosia naa uria i laona na kwaingeia. I nia ka rikia na maku kwakwaoa baa gi e too go ana i seenae, ⁷ fai nia si maku baa gera afua ana ketena a Jesus. Si maku nae e langi kesi too go fai nia na maku kwakwaoa nae gi, sulia gera eegwea naa, ma nia e too taifilia. ⁸ Ma i buri, na wane aai baa na e dao i maana kwaingeia i nao, ka ruu laugo. I nia e rikia ma ka manata mamana ana. ⁹ Ma daaro ka langi daaro si haitamana ua na Kekedelaa Aabu baa e haea hasa i nia tara nia ka mouri lau faasia na maea.

10 Ma i buira si doo naa, na roofafurongo naa gi daaro ka ooli na adaaro.

Mary faasia Magdala e rikia Jesus.

11 Ma ni Mary ka take ua i maa na kwaingeia, ma ka aangi go ana. Ma ana si kada nia aangi ana, nia agwaaro ka aada kou laona kwaingeia.

12 Ma nia ka rikia na roo ensel gi daaro ruufia maku kwakwaoa. Ma na roo ensel nae gi daaro gwouru ana si gula na nonina Jesus e teo ana i nao, ta doo ana si gula na ketena e too ana ma ta doo ana si gula na aena gi e too ana. **13** Roo ensel nae gi daaro ka soeledia ni Mary urii, <<Geni ae, uria taa na oko aangi?>>

Ma nia e oolisida ka urii, <<Na nonina Lord nau naa, gera ngalia faasia see, ma i nau ku lalafusia i fai naa gera aalua ana.>>

14 Buira nia bae urinae sui, nia ka kariabulo ma ka rikia tee wane ka take go ana, ma nia langi kasi aada haitamana wane naa nia a Jesus go ana. **15** Ma Jesus ka soeledi nia ka urii, <<Geni ae, uria taa naoko aangi? Ma ni tei naa o nanisia? >>

Ma ni Mary e manata ana hasa ta wane na e aadasulia na raoa nae. Ma nia ka urii fuana, <<Wane baita ae, lea ni oe naa o ngalia kou na nonina Lord nau, nau ku dooria o faarongo nau ana i fai na o aalua ana, eeri kuka lea ngalia agu.>>

16 Sui, a Jesus ka bae urii fuana, <<Mary ae!>>

Ma ni Mary e kari aabulo, ma ka aada kou, ma ka aada haitamana, ma ka bae urii fuana, <<O Raboni ae!>> Haia, ma ana baelaa nae gera

Jiu gi ana baelaa na <<Raboni>>, si manata ana <<Wane Faatolomai>>.

¹⁷ Haia, ma Jesus ka bae urii fuana, <<Langi osi hamosi nau, sulia nau kusi ooli ua siana na Maa i langi. O ooli siana na haasigu gi, oko faarongo gera, tara nau ku ooli naa siana Maa nau ma na Maa gera. Nia naa a God nau ma a God gera.>>

¹⁸ Sui ni Mary faasia Magdala ka ooli, ma ka faarongo ana ootefafurongo gi ana na nia e rikia a Lord. Ma ni Mary ka uunuunu laugo siada sulia si taa gi na Jesus e haea fuana.

¹⁹ Haia, i haulafi ana na Sandei, na ootefafurongo gi da oofu i laona tee luma, ma daka bilakea na maa gi usi gera, ma daka sabia laugo na maa gi, sulia da mou ana na wane baita gi ana tooa i Jiu. Ma a Jesus e faatai ka take i matangada. I nia ka bae urii, <<Si fanualama ka too fai gamu.>> ²⁰ Ma i buira na e haea si baea naa, nia ka faatainia na roo abana gi ma na gagarona fuada. Ma na ootefafurongo gi daka eele asianaa si kada gera rikia a Lord. ²¹ Ma a Jesus ka bae urii lau fuada, <<Na fanualama ka too fai gamu. Iilingia na Maa e oodu nau mai, nau ku oodu gamu laugo.>> ²² A Jesus e haea si baea naa, sui ka ufu faafifi gera ma ka bae urii, <<Muka ngalia na Aanoedoo Aabu. ²³ Lea molu manata lukea na aade ta'alaa na tooa gi, tara a God ka manata lukeda. Ma lea molu si manata lukeda, a God ka langi si manata lukeda.>>

Jesus fai nia a Tomas.

²⁴ Ma tee wane ada na aakwala ma roo wanefafurongo gi na hatana a Tomas na gera alangia ana na Iu, e langi kesi too fai gera ana si kada na

a Jesus e dao ana. ²⁵ Ma na ootefafurongo gi na da too, daka bae urii fuana a Tomas, <<I gemelu melu rikia a Lord.>>

Sui a Tomas ka bae urii fuada, <<Lea so ku rikia na kida baa gi i fulaa na nila gi i abana, ma ku hamotoona na kida nae gi, ma ku ruungainia na kakauna abagu i laona na mae doo baa i gagarona taari, kufi manata mamana ana. Ma lea langi kusi iilia go na doo nae, nau langi kusi manata mamana ana.>>

²⁶ Ma ana fiuna fe dani i buri, na ootefafurongo baa gi da figu laugo i laona na beu baa, ma a Tomas e too naa fai daalu. Ma gera da sabia na maa gi laugo. Sui a Jesus e faatai mai, ma ka take i matangada, ma ka bae urii, <<Si fanualama ka too fai gamu.>>

²⁷ Sui a Jesus ka bae urii fuana a Tomas, <<Tomas ae, o aalua na kakaumu i seenaa, ma oko rikia na roo abagu gi. Sui oko tekwalaa mai na abamu ma oko ruungainia na kakaumu i laona mae maala naa i gagarogu. O aalua na manata halalaa, ma oko manata mamana!>>

²⁸ Ma a Tomas e oolisia ka urii, <<I oe na Lord nau ma a God nau.>>

²⁹ Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<Ni oe o manata mamana go amu sulia o riki nau. Ka oilakea fuana ni tei gera na langi dasi riki nau, ma daka manata mamana go ada ani nau.>>

³⁰ Si doo kwaibalatana oro gi na a Jesus e iilia lau i maana na ootefafurongo nia gi, e langi kusi kedea go i laona buka naa. ³¹ Nau ku kedea na doo naa gi eeri muka manata mamana ana a Jesus naa na Christ na wane baa a God e filiauria aaofialaa, ma i nia naa na Wela nia a God. Ma

hai so muka too ana na mouria firi i nunufana a Jesus, sulia na manata mamanalaa gamu gi.

Jesus e dao faatai lau.

21

¹ I buri doo naa, a Jesus ka faatai lau fuada na ootefafurongo nia gi i ninimana na aasi i Taebirias. Ma si doo nae e fuli urii: ² A Simon Peter, ma a Tomas na da alangia ana na Iu, ma a Nataniel na wane faasia i Kena i Galili, ma na roo wela nia gi a Sebedi, ma na roo wane fafurongo gi lau, da oofu. ³ Ma a Simon Peter ka bae urii fuada na oote wane nae gi, <<I nau ku lea dee agu naa.>>

Ma i gera haea fuana daka urii, <<I gemelu laugo melu ka lea mai fai oe.>> Haia, gera lea, daka taelia na baru. Sui, ana fe rodo nae e langi dasi kwaia go tee gwe iia.

⁴ Ma ofaidani, a Jesus ka take naa i ninimana na aasi. Ma na ootefafurongo nia gi langi dasi aada haitamana go.

⁵ Sui a Jesus ka soe kou fuada ka urii, <<Oote wane ae, utaa? Gomolu molu kwaia ta iia?>>

Ma gera ka oolisia urii, <<Langi go!>>

⁶ Ma i nia ka bae urii, <<Molu asia na furai gomolu i bali aaolo ana na baru, ma tara molu ka kwaia teni gwe iia.>> Ma gera ka asia na furai, ma ka afetai naauria na kwailana sulia na iia e oro asiana.

⁷ Sui na fafurongo baa a Jesus e rakediana ana, ka bae urii fuana a Peter, <<A Lord loko!>> Ma si kada a Simon Peter e rongoa si doo naa, nia ka oofi ana na maku tekwa nia, sulia nia e lafua

na ana na maku nia, ma ka aru la kafo, ma ka aaranga uria hara. ⁸ Ma na ootefafurongo aai gi daka lea na mai i hara ana na baru. Ma daka lafia naa na furai na e fungu ana iia, sulia gera langi dasi too tau go faasia i hara, e bobola go ana fai nia tee talange fe faleaelaa faasia i hara. ⁹ Ma si kada gera sifo i hara, daka rikia tee eere e talafa naa fai nia naa iia i laona fai nia teni fe beredi gi laugo. ¹⁰ Ma a Jesus ka bae urii fuada, <<Molu ngalia mai teni gwe iia gi ana iia na molu kwaida.>>

¹¹ A Simon Peter e lea kou i laona na baru, ma ka lafia mai na furai nae i hara. Na furai nae e fungu ana na iia baita gi sui go, tee talange ma lima aakwala ma oolu gwe iia. Sui boroi ana na iia ka oro urinae i laona na furai, na furai nae kasi fogaga go. ¹² Ma a Jesus ka bae urii fuada, <<Molu lea mai, molu ka fanga amolu.>> Sui langi ta wane ada kasi ledia go urii, <<I oe ni tei naa?>> Sulia gera haitamana go ada i nia a Lord. ¹³ Ma a Jesus e fali kou siana na beredi, ma ka falea fuada na ootefafurongo nia gi, ma ka aade urinae laugo ana gwe iia gi.

¹⁴ Nia naa na ouula si kada na a Jesus e faatai ana fuada na ootefafurongo nia gi i buira na e tataefaaasia na maea.

Jesus fai nia a Peter.

¹⁵ Ma si kada da fanga sui na ana, a Jesus ka bae urii fuana a Simon Peter, <<Simon na wela a John ae, oe o rakediana ani nau ka liufia na fafurongo naa gi da rakediana ani nau?>>

Ma i nia e oolisia ka urii, <<Iiuka, Lord. I oe o haitamana go amu na ku rakediana ani oe.>>

Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<Oko aadasulia na gale sipsip nau gi.>> ¹⁶ Ma a Jesus ka bae urii lau fuana ana ruana si kada, <<Simon na wela nia a John ae, oe o rakediana ani nau?>>

Ma i nia e oolisia ka urii, <<Iiuka, Lord. I oe o haitamana go amu na ku rakediana ani oe.>>

Sui a Jesus ka bae urii fuana, <<Oko aadasulia na sipsip nau gi.>> ¹⁷ Ma a Jesus ka bae urii lau ana ooluna si kada, <<Simon na wela nia a John ae, oe o rakediana ani nau?>>

Ma a Peter ka liodila naa, sulia a Jesus e ledi nia ana ooluna si kada ka urii, <<Oe o rakediana ani nau?>> Ma a Peter ka bae urii fuana, <<Lord ae, i oe naa o haitamana na doo gi sui, ma oko haitamana go amu na nau ku rakediana ani oe!>>

Ma a Jesus ka bae urii fuana, <<Oko aadasulia na sipsip nau gi. ¹⁸ Doo mamana nau ku haea fuamu, si kada o daraa ana, o oofi amu i talamu ma oko lea amu i talamu ana si gula na o doori leauria. Sui ana si kada tara o waro ana, oe oko tekwala na abamu gi, ma ta wane e'ete naa ka kani faafi oe, ma ka talai oe kouuria si gula taa na e langi osi doori leauria.>> ¹⁹ A Jesus e haea si doo naa, eeri ka faatainua na maelaa na tara a Peter ka mae ana, na ka faa'initooa ana a God. Sui a Jesus ka bae urii fuana, <<O lea mai i burigu.>>

²⁰ Ma a Peter e kariabulo, ma ka rikia nafafurongo baa na a Jesus e rakediana fuana. Nia wane na e gwouru garangia Jesus si kada gera fanga, ma ka ledia urii, <<Lord ae, tei naa tara ka fale oe fuana na maalimaea oe gi?>> ²¹ Haia, ana si kada a Peter e rikia, nia ka ledia a Jesus

urii, <<Lord ae, taa naa tara ka dao ana wane nae?>>

²² A Jesus e oolisia ka urii, <<Sui boroi ana lea so nau ku dooria na wane naa ka mouri ana lelea kuka ooli mai, haia si doo na langi lau si doo fuamu. Ma ni oe, o lea mai amu suli nau.>>

²³ Haia, na uunuunu ka tagala fuana na fafurongo a Jesus gi. Gera haea na fafurongo nae tara nia ka langi si mae. Haia, ma Jesus langi kasi haea tara wane na langi kasi mae. Nia bae urii go ana baa, <<Sui boroi ana lea so nau ku dooria na wane naa ka mouri ana lea ka dao ana si kada nau ku ooli mai, haia si doo naa langi lau si doo fuamu.>>

²⁴ Haia, na fafurongo na Peter e soeledia Jesus sulia naa, nia naa e uunuunu sulia doo naa gi sui naa, ma ka kededa. Ma gemelu haitamana si taa gi na nia bae sulia nia e mamana naa.

Baelaa i'isi gi.

²⁵ Si doo oro gi lau a Jesus e aadeda. Ma lea so gera ka kekeda teefou, nau ku manata na molaagali naa boro langi kasi bobola fuana aalulanalaan na buka gi na da keda doo nae gi i laona.

civ

Lau New Testament

Lau: Lau New Testament (New Testament)

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Lau)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

04ff0905-6192-57c6-8d94-302e2c78a1da